

RP 192/2002 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till räddningslag och till lagar om ändring av vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Lagen om bildande av räddningsområden (1214/2001) trädde i kraft den 1 januari 2002, och enligt den skall kommunerna i samråd organisera tillhandahållandet av tjänster inom det kommunala räddningsväsendet inom de av statsrådet fastställda räddningsområdena från och med den 1 januari 2004. Statsrådet har den 7 mars 2002 bestämt att landet skall indelas i 22 räddningsområden. De uppgifter som i lagen om räddningsväsendet (561/1999) har anvisats kommunerna skall enligt den nya lagstiftningen i fortsättningen skötas av någon kommun inom ett räddningsområde eller av en samkommun (det lokala räddningsväsendet) i stället för av enskilda kommuner.

Indelningen av räddningsväsendet i områden förutsätter att lagen om räddningsväsendet och bestämmelser med anknytning till räddningsväsendet i vissa andra lagar ändras för att motsvara det nya systemet. På grund av det stora antalet ändringar föreslås i propositionen att lagen om räddningsväsendet ersätts av en ny räddningslag. Genom räddningslagen föreslås samtidigt vissa andra ändringar som syftar till att utveckla systemet för räddningsväsendet.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2004.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Nuläge	4
1.1. Lagstiftning och praxis.....	4
Lagstiftningen om räddningsväsendet.....	4
Annan lagstiftning som hänför sig till räddningsväsendet	4
1.2. Bedömning av nuläget	6
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	7
2.1. Mål och medel	7
2.2. De viktigaste förslagen.....	7
3. Propositionens verkningar	9
3.1. Ekonomiska verkningar	9
3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	10
4. Beredningen av propositionen	10
4.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	10
4.2. Remissutlåtanden.....	10
5. Samband med andra propositioner.....	11
5.1. Ändring av lagen om nödcentraler.....	11
5.2. Ändring av lagen om de tekniska kraven på anordningar inom räddningsväsendet och brandsäkerheten för produkter.....	11
5.3. Ändring av lagen om statsandelar och –understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet.....	11
5.4. Ändring av lagen om explosionsfarliga ämnen	11
5.5. Ändring av lagstiftningen om bekämpning av oljeskador	11
DETALJMOTIVERING.....	13
1. Lagförslag.....	13
1.1. Räddningslag.....	13
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	13
2 kap. Ansvar för räddningsväsendet	13
3 kap. Samarbete mellan räddningsområdena	17
4 kap. Räddningsväsendets servicenivå	17
5 kap. Utbildning och behörighetsvillkor inom räddningsväsendet.....	18
6 kap. Förebyggande av olyckor och begränsning av skador	19
7 kap. Brandsyn	23
8 kap. Sotning.....	25
9 kap. Räddningsverksamhet.....	25
10 kap. Befolkningsskydd.....	26
11 kap. Räddningsväsendets personregister.....	28
12 kap. Finansiering av räddningsväsendet, arvoden och ersättningar	28

13 kap. Ändringsökande, tvångsmedel och straff.....	31
14 kap. Särskilda bestämmelser	31
1.2. Lag om ändring av 14 § lagen om tryckbärande anordningar.....	33
1.3. Lag om ändring av 10 § lagen om förströelseanordningar	33
1.4. Lag om ändring av 8 § lagen om plantmaterial	33
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	33
3. Ikraftträdande.....	33
4. Lagstiftningsordning	34
LAGFÖRSLAGEN.....	35
Räddningslag.....	35
om ändring av 14 § lagen om tryckbärande anordningar	54
om ändring av 10 § lagen om förströelseanordningar	55
om ändring av 8 § lagen om plantmaterial.....	55
BILAGA.....	56
PARALLELLTEXTER.....	56
om ändring av 14 § lagen om tryckbärande anordningar	56
om ändring av 10 § lagen om förströelseanordningar	57
om ändring av 8 § lagen om plantmaterial.....	58

ALLMÅN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Lagstiftningen om räddningsväsendet

Lagen om räddningsväsendet är en allmän lag som reglerar räddningsverksamheten, förebyggandet av olyckor och befolkningsskyddet. I lagen om räddningsväsendet avses med räddningsverksamhet sådana skyndsamma åtgärder till följd av en olycka eller en hotande olycka som vidtas för att skydda och rädda människor, egendom och miljön samt för att begränsa skadorna och lindra följderna. Med befolkningsskydd avses att människor och egendom skyddas, verksamheten inom ämbetsverk, inrättningar och produktionsanläggningar som är viktiga för samhällsfunktionerna tryggas och uppgifter som hör till räddningsverksamheten utförs under undantagsförhållanden som avses i 2 § beredskapslagen (1080/1991) och i 1 § lagen om försvarstillstånd (1083/1991) samt att beredskap skapas för detta. Lagen om räddningsväsendet tillämpas inte enbart på förhindrande av eldsvådor, utan också i fråga om andra olyckor, om inte något annat bestäms i någon annan lag eller i förordning. Bestämmelser om särskilda befogenheter för räddningsväsendet under undantagsförhållanden ingår i beredskapslagen.

Enligt lagen om räddningsväsendet svarar kommunen för räddningsväsendet inom sitt område och skall i detta syfte sörja för de uppgifter som hör till räddningsverksamheten, upprätthålla beredskapen inom befolkningsskyddet, samordna olika myndigheters och andra berörda instansers uppgifter inom räddningsväsendet, sörja för brandsyn och andra åtgärder för att förebygga olyckor, för sitt vidkommande sörja för personalutbildningen samt för upplysning och rådgivning. Kommunen kan ha en egen brandkår eller en frivillig brandkår, en anstaltsbrandkår eller en fabriksbrandkår som har ingått avtal med kommunen. Kommunerna har i enlighet med bestämmelserna i lagen om räddningsväsen-

det kunnat sköta sina uppgifter inom räddningsväsendet inom ramen för frivilligt samarbete enligt vad som föreskrivs i kommunallagen (365/1995).

I lagen om de tekniska kraven på anordningar inom räddningsväsendet och brandsäkerheten för produkter (562/1999) bestäms om kraven i fråga om anordningarnas säkerhet och om de krav som gäller anordningarnas och systemens kompatibilitet.

I lagen om statsandelar och –understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet (560/1975) bestäms bl.a. om hur anskaffandet av materiel som behövs för skötseln av kommunens räddningsväsende kan understödjas med statsmedel.

I lagen om brand- och räddningsväsendet (559/1975) och sedermera i lagen om räddningsväsendet bestäms om den nödcentralsverksamhet som kommunerna ansvarar för. Enligt lagen om nödcentraler (157/2000) överförs nödcentralsverksamheten, med undantag av verksamheten i vissa i lagen angivna kommuner i huvudstadsregionen, före 2006 till staten.

Lagen om bildande av räddningsområden trädde i kraft den 1 januari 2002. Syftet med lagen är att effektivisera användningen av räddningsväsendets resurser samt att förbättra tillgången till och kvaliteten på tjänster. Lagen tillämpas på organiseringen av det samarbete mellan kommunerna som gäller tillhandahållandet av sådana tjänster inom det kommunala räddningsväsendet som avses i lagen om räddningsväsendet med undantag av nödcentralsverksamhet. Lagen tillämpas inte i landskapet Åland. För organisering av det samarbete som avses i lagen indelas landet i räddningsområden som statsrådet fastställer. De kommuner som hör till ett räddningsområde skall ingå ett avtal om organisering av samarbetet inom räddningsväsendet senast den 31 december 2002 och det i lagen avsedda samarbetet skall inledas den 1 januari 2004.

Annan lagstiftning som hänför sig till räddningsväsendet

Bestämmelser som hänför sig till räddningsväsendet finns också i sådana speciallagar för olika förvaltningsgrenar där räddningsmyndigheterna och brandkårerna har anvisats olika slag av uppgifter. I denna proposition behandlas dels de bestämmelser i anslutning till räddningsväsendet som bör ändras när sättet att organisera servicen inom det kommunala räddningsväsendet ses över, dels vissa andra bestämmelser som är av central betydelse för räddningsväsendet.

Enligt sjöräddningslagen (1145/2001) avses med sjöräddningstjänst uppgifter som hör till efterspaning och räddning samt första hjälpen för människor som är i fara till havs samt uppgifter som hör till skötseln av den radiokommunikation som har samband med kritiska lägen. Enligt sjöräddningslagen är gränsbevakningsväsendet den ledande sjöräddningsmyndigheten med ansvar för ordnandet av sjöräddningstjänsten. Enligt lagen ingår bl.a. kommunernas brandkårer i de s.k. övriga sjöräddningsmyndigheterna och de deltar i den i sjöräddningslagen avsedda efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa personal och materiel till förfogande.

Enligt lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/1974) skall kommunen inom sitt område handha bekämpningen av oljeskador. Kommunen skall bl.a. ha en särskilt utsedd myndighet som inom kommunens område bär ansvaret för organiseringen och ledningen av bekämpningen av oljeskador. Som oljeskadebekämpningsmyndighet i kommunen verkar i allmänhet räddningsmyndigheten (brandkåren). I lagen har dessutom vissa åligganden föreskrivits särskilt för brandkåren.

Enligt lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg (300/1979) skall Finlands miljöcentral allmänt organisera och utveckla bekämpningen av fartygsoljeskador och kemikalieolyckor. Dessutom svarar Finlands miljöcentral för organiserandet och utvecklandet av bekämpandet av olyckor på öppet hav. Den regionala miljöcentralen deltar vid behov i bekämpningen. Utöver de egentliga oljeskadebekämpningsmyndigheterna är ett flertal andra statliga myndigheter, bl.a. försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet och sjöfartsverket, samt,

utöver räddningsväsendet, kommunernas övriga förvaltningar, vid behov skyldiga att delta i bekämpningsåtgärder. Under ledning av den regionala miljöcentralen skall handräddningsmyndigheterna och kommunerna inom området utarbeta en regional plan för samarbetet vid bekämpningen av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor.

Kommunen skall inom sitt område sörja för bekämpningen av fartygsoljeskador och den skall ha en därtill utsedd myndighet som inom kommunens område svarar för organiseringen och ledningen av bekämpningen. Kommunen utser för sin del en ledare för bekämpningsarbeten i samband med fartygsoljeskador. Ledningen av bekämpningen av miljöskador, förorsakade av fartyg inom Finlands territorialvatten på grund av andra farliga ämnen än olja (fartygskemikalieolyckor) ankommer på miljöministeriet. Kommunen är skyldig att på begäran ge handräddning till de myndigheter som bekämpar fartygskemikalieolyckor. I en kommun är det i regel räddningsmyndigheten som leder bekämpningsarbetet i samband med fartygsoljeskador. Lagen innehåller dessutom särskilda förpliktelser när det gäller sådana regionala brandchefer som avses i bl.a. lagen om räddningsväsendet.

Bägge ovan nämnda lagar om bekämpning av oljeskador förutsätter att kommunen gör upp en plan för bekämpning av oljeskador. I planen skall uppges vilken myndighet som har utsetts att inom kommunens område ansvara för bekämpningen. Kommunerna har utan undantag gett detta uppdrag till räddningsväsendet. Planen förs till den regionala miljöcentralen för fastställelse och den fastställda planen utgör sedan grunden för erhållandet av ersättning från oljeskyddsfonden för kostnader som anskaffningen av bekämpningsberedskap och upprätthållandet av denna beredskap medför för kommunen. Den regionala miljöcentralen styr och övervakar också i övrigt anordnandet av bekämpningen av oljeskador i kommunen.

I lagen om oljeskyddsfonden (379/1974) bestäms bl.a. om ersättning för kostnader som anskaffningen av bekämpningsmateriel och upprätthållandet av bekämpningsberedskap medför för kommunen. Fondens medel samlas in genom att en oljeskyddsavgift upp-

bärs för olja som importeras till Finland.

På Åland gäller landskapets egen lagstiftning om bekämpning av oljeskador.

Tillsynen över att de bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om explosionsfarliga ämnen (263/1953) iakttas ankommer på säkerhetsteknikcentralen och på de andra tillsynsmyndigheter som genom förordning påförs denna uppgift. I lagen bestäms dessutom att brandchefen sköter tillsynsuppgiften i kommunen.

Kommunstyrelsen utövar tillsyn över att de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av kemikalielagen (744/1989) iakttas, om inte detta i en instruktion har uppdragits åt någon nämnd (kommunal kemikalietillsynsmyndighet). Uppgiften kan också anförtros en samkommun. Fullmäktige kan också ge den kommunala kemikalietillsynsmyndigheten rätt att i vissa ärenden (behandlingen av anmälningar som gäller industriell hantering och upplagring i liten skala av hälso- och miljöfarliga kemikalier) överföra sin behörighet på en tjänsteinnehavare som lyder under myndigheten. Kommunen kan också i fråga om ovan nämnda uppgifter komma överens med en annan kommun eller en samkommun om att en uppgift som i kemikalielagen föreskrivs för kommunen eller dess myndighet till denna del anförtros en annan kommuns eller samkommuns tjänsteinnehavare som sköter uppgiften under tjänsteansvar (lag om ändring av kemikalielagen 696/2001). I vissa kommuner är brand- eller räddningsnämnden kemikalietillsynsmyndighet. I kemikalielagen har uppgifter dock inte direkt anvisats räddningsmyndigheterna eller brandkåren.

I lagen om tryckbärande anordningar (869/1999) ingår en bestämmelse enligt vilken säkerhetsteknikcentralen, som enligt lagen är tillsynsmyndighet, har rätt att av brandmyndigheterna få uppgifter om skador i fråga om tryckbärande anordningar.

Enligt lagen om förströelseanordningar (164/1995) har brandmyndigheterna rätt att kontrollera att en förströelseanordning inte har placerats i strid med bestämmelserna.

Enligt lagen om plantmaterial (1205/1994) skall brandmyndigheterna på begäran av kontrollcentralen för växtproduktion eller en auktoriserad inspektör ge handräckning vid

övervakningen av att denna lag samt de stadganden och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den iakttas.

1.2. Bedömning av nuläget

Genom lagen om räddningsväsendet, som trädde i kraft den 1 september 1999, ersattes lagen om brand- och räddningsväsendet (559/1975) från år 1975 och lagen om befolkningsskydd (438/1958) från år 1958. I och med reformen samlades de dåvarande bestämmelserna angående förfaranden under normala förhållanden och undantagsförhållanden i en och samma lag samt uppdaterades författningarna i förhållande till den övriga lagstiftningen. Vidare försökte man främja kommunernas samarbete genom att så långt som möjligt eliminera hindren för en gemensam skötsel av räddningsväsendet. Larmuppdragen sköts oberoende av kommungränserna enligt principen om den närmast placerade ändamålsenliga enheten. Inom ramen för olika former av frivilliga arrangemang har dock inte uppstått tillräckligt bestående samarbete mellan kommunerna. Det har inte varit möjligt att inom systemet för räddningsväsendet på kommunnivå utveckla räddningsväsendet med tanke på en tillräckligt mångsidig hantering av olycksrisker och ett avvärijande av olyckor. Det har inte heller funnits möjlighet att anslå tillräckligt mycket resurser för utvecklandet av arbetet i säkerhetsfrågor. De flesta kommunerna är ekonomiskt och funktionellt alltför små basenheter med tanke på möjligheterna att anordna räddningsväsendet på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. För säkerställandet av servicen inom räddningsväsendet har mycket detaljerad normering behövts. Den rådande bristen på resurser har dessutom återspeglat sig i form av brister i bl.a. skötseln av de lagstadgade brandsynerna. Vid ledandet av räddningsverksamheten har det långt ifrån alltid stått yrkesutbildat befäl till förfogande.

Det system för räddningsväsendet som baserar sig på lagen om räddningsväsendet motsvarar, med undantag av bestämmelserna om kommunernas samarbete, på ett tillfredsställande sätt de krav som kan ställas på ett fungerande och effektivt räddningsväsende.

Genom lagen om räddningsväsendet bestämdes på ett nytt sätt om räddningsväsendets beredskap genom att i lagen infördes en definition av räddningsväsendets servicenivå enligt olycksriskerna. I samband med att lagen om räddningsväsendet stiftades såg man över bestämmelserna om bl.a. utbildningen inom räddningsväsendet, behörighetsvillkor för personalen, förebyggandet av olyckor, brandsyn, sotning, räddningsverksamhet, befolkningsskydd och räddningsväsendets personregister. Systemet för och bestämmelserna om förebyggande av olyckor är ännu i behov av utveckling. Detsamma gäller samarbetet med olika myndigheter och andra instanser som deltar i samarbetet för förebyggande av olyckor.

För utvecklande av systemet inom räddningsväsendet stiftades lagen om bildande av räddningsområden. Ändringen av systemet förutsätter att lagen om räddningsväsendet ses över i sin helhet, även om räddningsväsendets uppgifter i och för sig kvarstår oförändrade.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål och medel

Den primära avsikten med lagen om bildande av räddningsområden är att minska antalet olyckor och skador som uppkommer i samband med dem samt att upprätthålla en trygg livskvalitet. Reformens strategiska mål hänför sig till räddningsväsendets verkningsfullhet, effektivitet och servicesystem. Effektiviteten skall ökas så att räddningsväsendets resurser, dvs. personalen, det yrkesmässiga kunnandet och materielen, används så effektivt som möjligt. Servicesystemet skall täcka hela landet på det sätt som riskområdena kräver och också professionellt. Det måste finnas beredskap att skydda befolkningen enligt de säkerhetspolitiska riktlinjerna.

Bildandet av räddningsområden förutsätter att bestämmelserna i lagen om räddningsväsendet ändras så att de överensstämmer med det nya regionala systemet.

Dessutom föreslås att vissa andra bestämmelser i lagen om räddningsväsendet i fråga om sitt sakinnehåll ändras i räddningslagen.

Avsikten är fortfarande att klarlägga olika instansers arbetsfördelning, ledningsförhållanden och förfaranden.

2.2. De viktigaste förslagen

Syftet med lagen om bildande av räddningsområden är att effektivisera användningen av räddningsväsendets resurser samt att förbättra tillgången till och kvaliteten på tjänster. Lagen tillämpas på organiseringen av det samarbete mellan kommunerna som gäller tillhandahållandet av sådana tjänster inom det kommunala räddningsväsendet som avses i lagen om räddningsväsendet med undantag av nödcentralverksamhet.

Enligt förslaget till räddningslag ansvarar kommunerna i samarbete för räddningsväsendet på de områden som statsrådet fastställer på det sätt som föreskrivs i 4 § lagen om bildande av räddningsområden. I enlighet därmed genomförs kommunernas samarbete inom räddningsväsendet enligt kommunallagens bestämmelser om samarbete mellan kommuner. I fråga om detta sätt att organisera räddningsväsendet används i lagförslaget begreppet "det lokala räddningsväsendet". Enligt förslaget skall den behörighet som tillkommer det lokala räddningsväsendet i dess egenskap av juridisk person utövas av en samkommun som sköter räddningsväsendets uppgifter eller av någon av kommunerna inom räddningsområdet med stöd av ett avtal som kommunerna inom området har ingått. Kommunallagen innehåller bestämmelser om kommunernas medverkan i en samkommun och i en enskild kommuns avtalsbaserade beslutsfattande.

Enligt regeringens proposition med förslag till lag om bildande av räddningsområden kan det vara nödvändigt att göra vissa preciseringar i definitionen av befolkningsskydd samt i ansvarsfördelningen i fråga om skötseln av befolkningsskyddsuppgifter mellan kommunens olika verksamhetsområden. Det är alltså kommunens uppgift att säkerställa kommunens livsviktiga funktioner och att sörja för invånarnas välbefinnande. Avsikten är att det lokala räddningsväsendet sköter uppgifterna inom räddningsväsendet och de därtill anslutna egentliga befolkningsskyddsuppgifterna.

Det föreslås att räddningsområdena, i enlighet med principerna i lagen om bildande av räddningsområden, med undantag av viss verksamhet skall svara för alla de uppgifter och övriga ansvar inom räddningsväsendet som i lagen om räddningsväsendet har påförts kommunen.

Kommunerna skall ha ledningscentraler där det är möjligt att sköta uppgifter under undantagsförhållanden. Kommunerna skall liksom så fortfarande handha byggandet av allmänna befolkningsskydd.

Enligt lagen om räddningsväsendet skall kommunen se till att brandkåren får tillräckligt med släckvatten för räddningsverksamhetens behov. Varje kommun skall vidare inom sitt område sörja för att släckvatten tillhandahålls för det lokala räddningsväsendets behov.

Räddningsmyndigheter inom ett räddningsområde är dess högsta tjänsteinnehavare och övriga tjänsteinnehavare inom räddningsväsendet som området förordnar samt det lokala räddningsväsendets behöriga kollegiala organ.

Det lokala räddningsväsendet skall ha en brandkår som består av personal i huvudsyssla och vid behov även av personal i bisyssla, ett räddningsverk. Det lokala räddningsväsendet skall dessutom, på samma sätt som för närvarande, kunna ha avtalsbrandkårer.

Vid sidan av räddningsmyndigheterna skall olika myndigheter, på samma sätt som för närvarande, vara skyldiga att delta i räddningsverksamheten och befolkningsskyddet enligt vad som bestäms om myndigheternas uppgifter i författningarna om respektive verksamhetsområde eller i den övriga lagstiftningen.

Det föreslås att begreppet och innehållet i fråga om egen beredskap inom räddningsväsendet breddas så, att beredskapen skall täcka också åtgärder som avser att förebygga olyckor och farliga situationer och inte – vilket är fallet i fråga om den nuvarande lagstiftningen – gälla enbart direkta beredskapsåtgärder. Enligt lagförslaget skall beredskapsförpliktelsen i framtiden omfatta inte enbart beredskap på platsen i fråga, utan också vederbörande aktörs (som utövar t.ex. industri- eller affärsverksamhet) övriga verksamhet som inte pågår i en byggnad.

Räddningsväsendet skall på samma sätt som i det nuvarande systemet, där kommunen svarar för räddningsväsendet, ha en servicenivå som motsvarar olycksriskerna. Det lokala räddningsväsendet skall besluta om räddningsväsendets servicenivå. Avsikten är att de kommuner som hör till ett räddningsområde skall delta i utarbetandet av beslutet om servicenivå i enlighet med förvaltningsystemet för det lokala räddningsväsendet. Dessutom skall det lokala räddningsväsendet särskilt höra kommunerna innan beslutet om servicenivå fattas. Beslutanderätten i fråga om ett lokalt räddningsväsende som fungerar som samkommun utövas av medlemskommunerna vid en samkommunsstämma eller också utövas beslutanderätten av det organ som väljs av medlemskommunerna och om vilket bestäms i grundavtalet. En samkommun kan också ha andra organ enligt vad som bestäms i grundavtalet. För finansieringen av sådana utgifter i samkommunen som inte kan täckas på något annat sätt svarar, enligt bestämmelserna i kommunallagen, medlemskommunerna så som i grundavtalet har överenskommit om ansvarsfördelningen mellan kommunerna. I ett system där en kommun sköter det lokala räddningsväsendet för flera kommuners vidkommande kan man komma överens om att de andra kommunerna inom räddningsområdet väljer en del av medlemmarna till det organ till vars verksamhetsområde förvaltningen av räddningsväsendet hör. Medlemmar i organet kan de personer vara som är valbara till motsvarande organ i kommunerna i fråga. Enligt 92 § 2 mom. kommunallagen får rättelse yrkas i och kommunalbesvär anföras över beslut av en samkommuns myndighet även av samkommunens medlemskommuner och deras kommunmedlemmar samt, i fråga om beslut av kommunernas gemensamma organ, av kommuner som är parter i avtalet och deras kommunmedlemmar.

Det föreslås att grunderna gällande behörighetsvillkoren för räddningsväsendets personal föreskrivs på lagnivå på ett mer utförligt sätt än för närvarande. Behörighetsvillkoren begränsas enbart till dem som deltar i räddningsverksamheten. Behörighetsvillkoren för sotare bibehålls oförändrade. Det föreslås att om erkännande av sotares yrkes-

kompetens, som hör till området för Europeiska gemenskapens lagstiftning, kan enligt lagförslaget föreskrivas genom förordning av statsrådet.

Det föreslås att i lagen skall tas in en ny bestämmelse om rättsskyddet för studerande vid sådana läroanstalter inom räddningsområdet som inrikesministeriet bemyndigat likasom även om läroplanen för en bemyndigad läroanstalt.

Det föreslås att bestämmelserna om förebyggande av olyckor kompletteras och preciseras till vissa delar. Det föreslås att i lagen skall ingå bl.a. bestämmelser om hur utgångar i byggnader och gångar som leder till utgångarna skall hållas framkomliga och räddningsvägar för utryckningsfordon hållas körbara. Bestämmelser om sanktioner vid brott mot nämnda föreskrifter ingår även i lagförslaget. Vidare föreslås att bestämmelserna om brandvarnare preciseras. I lagförslaget har även beaktats bestämmelserna i markanvändnings- och bygglagen, som trädde i kraft efter lagen om räddningsväsendet.

Det föreslås att bestämmelserna om förrättande av brandsyn skall tas in i räddningslagen med i stort sett samma innehåll som de har i den nuvarande lagen om räddningsväsendet. Enligt förslaget skall bestämmelsen om det protokoll som förs vid brandsyn preciseras. Det föreslås att de bestämmelser som avser att förhindra omedelbar olycksrisk kompletteras så, att alla räddningsmyndigheter vid behov skall ha möjlighet att vidta åtgärder, oberoende av om det är fråga om en brandsynssituation eller en på annat sätt konstaterad omedelbar olycksrisk.

Det föreslås att bestämmelserna om sotning skall vara i stort sett desamma som i lagen om räddningsväsendet. Den bestämmelse som gäller ordnande av sotning ändras dock så, att det inte längre är de enskilda kommunerna som beslutar om ordnande av sotningstjänster, utan att det lokala räddningsväsendet beslutar om detta inom hela räddningsområdet. I lagförslaget ingår de övergångsbestämmelser som behövs i fråga om sotarnas behörighetsvillkor.

Bestämmelserna om ledningen av räddningsverksamheten har anpassats i enlighet med systemet för det lokala räddningsväsendet. Inrikesministeriets och länsstyrelsens

ställning i fråga om ledningen av räddningsväsendet har setts över till vissa delar.

De bestämmelser som hänför sig till den obligatoriska utbildningen inom befolkningskyddet har överförts från förordningen om Räddningsinstitutet till lagen, eftersom grunderna för personernas rättigheter och skyldigheter skall föreskrivas på lagnivå.

Det föreslås att bestämmelserna om finansiering av räddningsväsendet, arvoden och ersättningar skall vara i stort sett desamma som i lagen om räddningsväsendet. Enligt förslaget skall i fråga om exceptionellt stora kostnader som ett räddningsuppdrag har vållat det lokala räddningsväsendet kunna beviljas understöd enligt prövning. För närvarande betalas ersättning om kostnaderna överstiger kommunens i lagen fastställda självriskgräns. Kommunens självrisk beräknas för närvarande på den utjämnade kalkylerade skatteinkomsten.

I bestämmelserna om räddningsväsendets register, ändringssökande, tvångsmedel och straff föreslås små tillägg och preciseringar.

Lagförslaget innehåller de behövliga ikraftträdelsebestämmelserna om nödcentralsverksamheten, behörighetsvillkoren för sotare, avtalen om ordnande av sotningstjänster, uppgifterna i personregister, besluten om servicenivån inom räddningsväsendet samt ministerieförordningarnas giltighetstid och definieringen av myndigheter.

Till följd av den karaktär som systemet med indelning av räddningsväsendet i områden har, innehåller den föreslagna lagen i motsats till lagen om räddningsväsendet inte längre bestämmelser om räddningsväsendets samarbetsområden och om ett system med regionala brandchefer.

I de andra lagförslagen som ingår i denna proposition föreslås smärre terminologiska ändringar till följd av det nya systemet.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Målet med revideringen av systemet för räddningsväsendet är att räddningsväsendet skall effektiveras och att kostnaderna för kommunernas räddningsväsende inte skall stiga totalt sett. Övergången från lagstadgat

statsunderstöd till understöd enligt prövning (räddningsuppdrag som vållat exceptionellt stora kostnader) har inte några avsevärda ekonomiska verkningar. För närvarande bestäms kommunernas självrisk enligt en självriskgräns som fastställs per invånare. Om grunden utgjordes av antalet invånare inom ett område, skulle självriskgränsen vara så hög att den sannolikt aldrig överskreds, varvid ersättningsbestämmelsen skulle förlora sin betydelse. Därför föreslås att ersättningen ändras så att den fastställs enligt prövning. Enligt förslaget kan grunden för beviljande av understöd utgöras av storleken av de kostnader som räddningsuppdraget vållar i förhållande till den årliga budgeten för räddningsområdet. Räddningsuppdrag föranleder mycket sällan exceptionellt stora kostnader.

Den föreslagna räddningslagen har inte heller som helhet betraktad några anmärkningsvärda direkta kostnadsökande ekonomiska verkningar. Revideringen av lagstiftningen är i huvudsak av teknisk karaktär och den realiserar de riktlinjer och mål som anges i lagen om bildande av räddningsområden. I avtalet om bildande av ett område kommer kommunerna överens om fördelningen av kostnaderna och om överföring eller uthyrning av besittningen av fastigheter och materiel. Fördelningsgrunden kan utgöras av invånarantalet antingen som sådant eller kompletterat med olika slags koefficienter. Med hjälp av övergångsperioder kan sådana kostnader som är högre än de nuvarande kostnaderna och som eventuellt förorsakas av kommun lindras för viss tid. Eftersom det nya systemet baserar sig på de nuvarande resurserna och administrationen samtidigt blir lättare, föranleder ändringen i sig inte någon kostnadsstegring.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

De riktlinjer som hänför sig till revideringen av systemet har dragits upp i lagen om bildande av räddningsområden och de verkningar som avser organisation och personal har behandlats ingående i motiveringen i regeringens proposition med förslag till lag om bildande av räddningsområden.

Vid planeringen av verksamheten med räddningsområden har man utgått från att

räddningsområdena har tillgång till de nuvarande resurser som kommunerna inom området har när det gäller personal, materiel etc. Personalen vid kommunernas räddningsväsende får sin ställning ordnad i det avtal som kommunerna inom räddningsområdet ingår om organisering av samarbetet inom räddningsväsendet. Utgångspunkten är att de kommunala tjänsterna dras in och att personalen övergår i tjänst hos den nya organisationen. I stora delar av landet baserar sig räddningsverksamheten på personal inom ramen för avtalsbrandkårerna (frivilliga brandkårer) och på personal i bisyssla. Denna arbetsinsats behövs även inom det nya systemet. Det lokala räddningsväsendet ingår de behövliga avtalen med dessa instanser.

4. Beredningen av propositionen

4.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Räddningslagen har beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet. De övriga författningsändringarna har beretts vid inrikesministeriet i samarbete med vederbörande ministerier.

4.2. Remissutlåtanden

Lagförslaget sändes på remiss till samtliga ministerier, länsstyrelser, Ålands landskapsstyrelse, de centrala myndigheter och bolag inom centralförvaltningen som sköter uppgifter som hänför sig till räddningsväsendet, Finlands Kommunförbund, frivilliga organisationer som är verksamma på räddningsväsendets område, Nödcentralsverket, Räddningsinstitutet, vissa arbetsgivar- och arbetstagarförbund samt andra intresseorganisationer i anslutning till räddningsväsendet. Länsstyrelserna tillställde inrikesministeriet utlåtanden som inhämtats hos vissa utvalda kommuner.

I regel har de lagstiftningsmässiga lösningar som föreslagits i lagförslaget understötts i utlåtandena. I ett flertal utlåtanden föreslogs dock ändringar i det system för beslutsfattandet som hänför sig till fastställandet av räddningsväsendets servicenivå samt i definitionen gällande den högsta tjänsteinnehavaren

inom räddningsväsendet, varav den sistnämnda har ändrats på basis av utlåtandena. I utlåtandena föreslogs dessutom ändringar som hänförde sig till vissa detaljer i lagstiftningen. Det som framförts i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats i den fortsatta beredningen.

5. Samband med andra propositioner

5.1. Ändring av lagen om nödcentraler

Avsikten är att regeringens proposition med förslag till räddningslag och till lagar om ändring av vissa andra lagar skall behandlas samtidigt med en separat regeringsproposition om ändring av lagen om nödcentraler. Det föreslås att lagen om nödcentraler ändras så, att lagen tillämpas på nödcentralverksamhet inom räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendet även inom Esbo, Helsingfors, Grankulla, Kyrkslätt, Sjundeå och Vanda kommuner, vilka för närvarande inte omfattas av statens nödcentralverksamhet. Meningen är att nämnda proposition och denna proposition skall behandlas och lagarna träda i kraft samtidigt, eftersom förslaget till räddningslag på grund av nämnda ändring av nödcentralssystemet inte innehåller några bestämmelser om nödcentralverksamheten i kommunerna inom huvudstadsregionen.

5.2. Ändring av lagen om de tekniska kraven på anordningar inom räddningsväsendet och brandsäkerheten för produkter

I lagen om de tekniska kraven på anordningar inom räddningsväsendet och brandsäkerheten för produkter bestäms om åtgärder som syftar till att säkerställa att de produkter som avses i lagen inte ger upphov till brandfara, att de anordningar och den skyddsutrustning som är avsedd att säkra brand- eller personskyddet eller att användas inom räddningsväsendet lämpar sig för sitt ändamål samt är i funktionsdugligt skick och att de viktigaste tekniska systemen och anordningarna som används inom räddningsväsendet är kompatibla. I lagen föreskrivs vissa skyldig-

heter för kommunens räddningsmyndighet. Bestämmelserna bör till dessa delar ändras så, att de motsvarar systemet med indelningen av räddningsväsendet i områden och är anpassade enligt de ansvariga myndigheterna i detta system. I lagen bereds dessutom andra aktuella och nödvändiga ändringar, till följd av vilka en separat proposition kommer att avlåtas. De ändringar i lagstiftningen som gäller det lokala räddningsväsendet skall dock vara klara att träda i kraft vid ingången av 2004.

5.3. Ändring av lagen om statsandelar och –understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet

I lagen om statsandelar och –understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet bestäms om vissa statsandelar som hänför sig till materiel som behövs för skötseln av räddningsväsendet. Avsikten är att bestämmelsen skall ses över till följd av systemet med indelningen av räddningsväsendet i områden och att en proposition i ärendet skall avlåtas innan det nya systemet införs.

5.4. Ändring av lagen om explosionsfarliga ämnen

Vid handels- och industriministeriet bereds en totalrevidering av lagen om explosionsfarliga ämnen. En regeringsproposition i ärendet kommer enligt ministeriet att avlåtas så, att reformerna kan träda i kraft vid ingången av 2004 samtidigt som systemet med indelningen av räddningsväsendet i områden börjar tillämpas. Lagen om explosionsfarliga ämnen innehåller bestämmelser om vissa uppgifter som ankommer på kommunen och dess räddningsmyndigheter. De bestämmelser som gäller räddningsväsendet kommer i samband med totalrevideringen av lagen att ändras i enlighet med det nya systemet inom räddningsväsendet.

5.5. Ändring av lagstiftningen om bekämpning av oljeskador

Vid miljöministeriet bereds de ändringar i

lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land, lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg och lagen om oljeskyddsfonden som systemet med indelningen av räddningsväsendet i områden förutsätter. Vid revideringen av lagstiftningen utgår man från att det inte längre är kommunerna som skall svara för organiseringen och ledningen av bekämpningen av land- och fartygsoljeskador, utan att det nya systemet innebär att det lokala räddningsväsendet övertar detta ansvar. Avsikten är att

det lokala räddningsväsendet, på samma sätt som för närvarande gäller i fråga om kommunerna, skall kunna beviljas ersättning från oljeskyddsfonden för sådana kostnader som anskaffningen av bekämpningsberedskap och upprätthållandet av denna beredskap föranleder. Enligt miljöministeriet skall propositionen avlåtas så, att reformerna kan träda i kraft vid ingången av 2004 samtidigt som systemet med indelningen av räddningsväsendet i områden börjar tillämpas.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Räddningslag

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Begreppet räddningsväsende ändras inte till sitt innehåll. På motsvarande sätt som i lagen om räddningsväsendet ingår även i räddningslagen i räddningsväsendet räddningsverksamhet, befolkningsskydd samt förebyggande av eldsvådor och andra olyckor. Begreppet befolkningsskydd har dock preciserats eftersom beredskapslagen har kompletterats genom bestämmelser i 34 a § beredskapslagen (198/2000) om evakuering av befolkning, produktionsanläggningar och egendom.

Om räddningsverksamhet eller uppgifter som är nära förknippade med räddningsverksamhet har i vissa fall bestämts genom speciallagar, av vilka de mest centrala har angivits i 3 mom. Det föreslås att bl.a. lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg, och lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land ändras senare, så att de motsvarar det nya systemet inom räddningsväsendet. Sjöräddningslagen, som ersatte lagen om sjöräddningstjänst (628/1982), trädde i kraft den 1 februari 2002. Sjöräddningslagen tillämpas på efterspaning och räddning av människor som är i fara till havs, dock inte på räddning av människoliv ombord på fartyg som är förtöjda i en hamn. Till denna del faller uppgiften inom ramen för lagen om räddningsväsendet och i fortsättningen inom tillämpningsområdet för den föreslagna räddningslagen. Enligt sjöräddningslagen är gränsbevakningsväsendet den ledande sjöräddningsmyndigheten och bl.a. "kommunernas brandkårer" inkluderas i sjöräddningslagen i begreppet "övriga sjöräddningsmyndigheter". Det lokala räddningsväsendet skall i egenskap av tjänsteproducent när det gäller kommunernas räddningsväsende svara för de uppgifter som ankommer på "kommunernas brandkårer" och som avses i sjöräddningslagen.

Enligt lagen om räddningsväsendet tillämpas lagen inte på verksamhet enligt de lagar som nämns i 3 mom. och lagarna i fråga är speciallagar i förhållande till lagen om räddningsväsendet. Det föreslås att språkdräkten i 3 mom. ändras så, att alla de övriga lagar som innehåller bestämmelser om räddningsväsendets uppgifter skall tillämpas utöver lagen om räddningsväsendet. Språkdräkten i bestämmelsen skulle på detta sätt komma att motsvara faktisk tillämpningspraxis i fråga om lagen.

I enlighet med självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i frågor som gäller bl.a. befolkningsskydd. Beslut om förflyttning av i landskapet bosatta personer till en ort utanför landskapet kan dock fattas endast med landskapsstyrelsens samtycke. De bestämmelser gällande befolkningsskydd som ingår i den gällande lagen om räddningsväsendet tillämpas också på Åland. I övrigt har Åland sin egen landskapslagstiftning i frågor som gäller räddningsväsendet. Enligt 2 § 2 mom. lagen om bildande av räddningsområden tillämpas lagen inte i landskapet Åland. Lagen förpliktar således inte heller i fråga om befolkningsskydd landskapet Åland att producera tjänster inom räddningsväsendet genom kommunalt samarbete. De bestämmelser gällande befolkningsskydd som ingår i räddningslagen skall dock på motsvarande sätt som bestämmelserna i lagen om räddningsväsendet fortfarande tillämpas i landskapet Åland. För uppgifter inom befolkningsskyddet på Åland ansvarar kommunerna i stället för det lokala räddningsväsendet på fastlandet, alldeles som hittills.

2 kap. Ansvaret för räddningsväsendet

2 §. *Inrikesministeriets och länsstyrelsens uppgifter.* Inrikesministeriets och länsstyrelsens uppgifter bibehålls i huvudsak.

Statsrådet upphävde den 27 december 2001 sin anvisning i form av principbeslut av den 13 december 1995 om beredningen av änd-

ringar i ministeriernas verksamhetsområden och av stadganden om verksamhetsområdena. Genom anvisningen eftersträvade man en praxis där det behöriga ministeriet inte fastställs på lagnivå. Riksdagen fordrade att anvisningen skulle justeras. I lagen om räddningsväsendet anges det behöriga ministeriet med begreppet "det ministerium som svarar för räddningsväsendet". I lagförslaget har det behöriga ministeriet specificerats (inrikesministeriet).

I 3 mom. föreslås bestämmelser om delegationen för räddningsväsendet, som skall bistå inrikesministeriet vid planeringen, utvecklandet och uppföljningen av räddningsväsendet. Enligt lagen om brand- och räddningsväsendet hade ministeriet i frågor som gällde brand- och räddningsväsendet till sin hjälp en delegation för brand- och räddningsväsendet. I lagen om räddningsväsendet ingår inga bestämmelser om en delegation. Delegationen, som skall bestå av representanter för inrikesministeriet och dess viktigaste samarbetspartner, skall främja det övergripande utvecklandet av räddningsväsendet.

Med stöd av lagen om räddningsväsendet kan bestämmelser om de statliga räddningsmyndigheternas uppgifter utfärdas genom förordning. Eftersom inrikesministeriet och länsstyrelserna för närvarande är statliga räddningsmyndigheter har normgivningsbemyndigandet i praktiken gällt dessa instansers uppgifter. De tjänstemän som för närvarande utövar de statliga räddningsmyndigheternas befogenheter har fastställts i arbetsordningen för ämbetsverken i fråga. Enligt lagförslaget skall statliga räddningsmyndigheter enligt vad som föreslås i 4 § i det nya systemet vara de tjänstemän som inrikesministeriet och länsstyrelserna förordnat till uppgiften. Det är dock fortfarande skäl att utfärda bestämmelser om inrikesministeriets och länsstyrelsernas uppgifter genom förordning av statsrådet och därför föreslås det att ett normgivningsbemyndigande som gäller detta tas in i 4 mom. Dessutom föreslås det att bestämmelser om tillsättandet av delegationen för räddningsväsendet och om delegationens sammansättning vid behov skall utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §. *Det lokala räddningsväsendets uppgifter.* De kommuner som hör till ett räddnings-

område skall enligt 4 § lagen om bildande av räddningsområden ingå ett avtal om organisering av samarbetet inom räddningsväsendet och på avtalet tillämpas i tillämpliga delar kommunallagens bestämmelser om samarbete mellan kommuner. Enligt 76 § 2 mom. kommunallagen kan kommunerna komma överens om att anförtro en annan kommun att sköta en uppgift för en eller flera kommuners räkning eller att uppgiften skall skötas av en samkommun. I den föreslagna paragrafen och i andra bestämmelser i den föreslagna lagen avses med begreppet "det lokala räddningsväsendet" som juridisk person den kommun eller samkommun som produktionen av tjänster inom räddningsväsendet har anförtrots på det sätt som avses i lagen om bildande av räddningsområden. De uppgifter som i paragrafen åläggs det lokala räddningsväsendet skall i regel motsvara de uppgifter som för närvarande ankommer på de enskilda kommunerna. De enskilda kommunerna skall enligt lagförslaget fortfarande ansvara för tillhandahållandet av släckvatten för räddningsväsendet (47 §), byggande av allmänna skyddsrum (63 §) och upprätthållande av ledningscentraler för kommunernas verksamhet under undantagsförhållanden (64 §). Med undantag av uppgifter som uttryckligen åläggs kommunen eller någon annan instans skall det lokala räddningsväsendet ansvara för kommunernas nuvarande uppgifter inom räddningsväsendet. På det lokala räddningsväsendet ankommer i enlighet med detta också huvudansvaret för uppgifter som gäller befolkningsskydd och beredskapen inom detta. Dessutom skall de ämbetsverk och inrättningar som svarar för kommunernas olika verksamhetsområden parallellt med räddningsmyndigheterna fortfarande vara förpliktade att delta i räddningsverksamheten och befolkningsskyddet enligt vad som bestäms om deras uppgifter i författningarna om respektive verksamhetsområde eller i den övriga lagstiftningen (6 § 1 mom.). Enligt 40 § 1 mom. beredskapslagen skall kommunerna genom beredskapsplaner och föreberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder säkerställa att deras uppgifter kan skötas så störningsfritt som möjligt också under undantagsförhållanden. I enlighet med detta skall enskilda

kommuner också i fortsättningen ansvara för uppgifter som är nära förknippade med räddningsväsendet när det gäller tryggheten av kommunens vitala funktioner på de olika förvaltningsområden som ligger på deras ansvar. Flera statliga myndigheter ger på sina förvaltningsområden anvisningar om beredskapen för undantagsförhållanden och om samordning av arrangemangen. Det lokala räddningsväsendet skall enligt lagförslaget 3 § 1 mom. 6 punkt samordna olika myndigheters och andra berörda instansers verksamhet inom räddningsväsendet. I denna uppgift ingår också en skyldighet att samordna uppgifter inom befolkningsskyddet.

Det lokala räddningsväsendet och dess räddningsverk skall i enlighet med den föreslagna 3 § 1 mom. 2 punkten vara sakkunnig i frågor som gäller räddningsväsendet. I denna roll skall den ge bl.a. olika myndigheter sakkunnighjälp.

Informationen och rådgivningen i anslutning till räddningsväsendet hänför sig vid sidan om förebyggandet av olyckor även till de kunskaper som behövs för att man skall kunna handla rätt när en olycka redan inträffat.

4 §. *Räddningsmyndigheter.* Enligt 2 § i den nuvarande lagen om räddningsväsendet är statliga räddningsmyndigheter det ministerium som svarar för räddningsväsendet och länsstyrelserna. De tjänstemän som utövar befogenheterna som statliga räddningsmyndigheter fastställs i inrikesministeriets och länsstyrelsernas arbetsordningar. Kommunala räddningsmyndigheter är brandchefen och de tjänsteinnehavare inom räddningsväsendet som kommunen har förordnat att sköta dessa uppgifter samt kommunens behöriga kollegiala organ.

Enligt förslaget till bestämmelse skall statliga räddningsmyndigheter vara de tjänstemän som inrikesministeriet och länsstyrelsen förordnat till uppgiften. Eftersom befogenheterna som statlig räddningsmyndighet i praktiken alltid utövas av tjänstemän som förordnats till uppgiften, är det motiverat att fastställa att räddningsmyndigheterna är tjänstemän i stället för ämbetsverk.

Räddningsmyndigheterna inom ett område skall fastställas enligt samma principer som de nuvarande kommunala räddningsmyndigheterna. Förutom den högsta tjänsteinnehava-

ren inom det lokala räddningsväsendet skall räddningsmyndigheter inom ett område vara övriga tjänsteinnehavare inom räddningsväsendet vilka området förordnar samt behöriga kollegiala organ inom det lokala räddningsväsendet. Med behörigt organ avses ett organ inom en kommun eller en samkommun som sköter uppgifter inom det lokala räddningsväsendet i enlighet med lagen om bildande av räddningsområden, som i behörig ordning ålagts att sköta uppgifterna som räddningsmyndighet. Enligt 17 § kommunallagen (kommunens organ) är kommunens organ förutom fullmäktige kommunstyrelsen, nämnder och direktioner, deras sektioner samt kommittéer. Enligt 81 § kommunallagen (samkommunens organ) utövas samkommunens beslutanderätt av medlemskommunerna vid en samkommunsstämma eller också utövas beslutanderätten av det organ som väljs av medlemskommunerna och om vilket bestäms i grundavtalet.

5 §. *Brandkårer.* Enligt lagen om räddningsväsendet skall varje kommun ha en brandkår som kan vara kommunens egen brandkår eller en frivillig brandkår, anstaltsbrandkår eller fabriksbrandkår som har ingått avtal med kommunen.

Varje räddningsområde skall ha ett räddningsverk som består av personal i huvudsak och vid behov även av personal i bisyssla. Enligt nuvarande bestämmelser har den kommunala brandkåren också kunnat vara en avtalsbrandkår som baserar sig på frivillig personal. I räddningsväsendet kan också i fortsättningen ingå avtalsbrandkårer. Begreppet avtalsbrandkår skall motsvara den gällande definitionen. Med avtalsbrandkårer avses i förslaget frivilliga brandkårer som bildats i form av en förening och brandkårer som bildats för ett företags eller en inrättnings egna behov, med vilka det lokala räddningsväsendet har ingått ett avtal om skötsel av vissa uppgifter som ankommer på det lokala räddningsväsendet.

6 §. *Andra myndigheters uppgifter.* Förslaget till bestämmelse motsvarar i huvudsak 6 § lagen om räddningsväsendet om myndigheter och andra instanser som deltar i räddningsväsendet. I 1 mom. finns en förteckning över instanser som direkt med stöd av lagen och på egen bekostnad skall vara skyldiga att

delta i räddningsverksamheten och befolkningsskyddet enligt vad som bestäms om deras uppgifter i författningarna om respektive verksamhetsområde eller i annan lagstiftning. Det föreslås att bestämmelsen i lagen om räddningsväsendet skall preciseras så, att man förutom i författningarna om respektive verksamhetsområde också skall kunna utfärda bestämmelser om skyldigheten att delta i annan lagstiftning. Bland annat i beredskapslagen finns diverse bestämmelser om skyldigheterna och uppgifterna för de myndigheter som sköter uppgifter inom räddningsväsendet samt om befäls- och subordinationsförhållandena inom befolkningsskyddet liksom även om genomförandet av befolkningsskyddet.

Förteckningen i 1 mom. skall preciseras och utvidgas till vissa delar. Det föreslås att begreppen "social- och hälsovårdsmyndigheter", "miljövårdsmyndigheter", "de myndigheter och inrättningar samt affärsverk som svarar för jord- och skogsbruket", "de myndigheter som svarar för passagerar- och gods-trafiken eller datakommunikationen" och "de ämbetsverk och inrättningar som svarar för strålsäkerheten och väderlekstjänsten" i lagen om räddningsväsendet ersätts med detaljerade förteckningar över de ämbetsverk, inrättningar och andra instanser som är skyldiga att delta. Folkhälsoinstitutet, Läkemedelsverket, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, Rättsskyddscentralen för hälsovården och Institutet för arbetshygien har bl.a. hand om vissa uppgifter i anslutning till förebyggandet av smittsamma sjukdomar, läkemedelsförsörjningen, bekämpandet av skador som förorsakas av kemikalier samt hälso- och sjukvårdspersonalen och rättsmedicinen, vilka är av betydelse för ordnandet av räddningsverksamheten och befolkningsskyddet. Av de experter i fråga om skogsbränder som specificerats i förslaget är Forststyrelsen ett statligt affärsverk. Luftfartsverket, Meteorologiska institutet, Sjöfartsverket, Banförvaltningscentralen, Kommunikationsverket och Strålsäkerhetscentralen är statliga ämbetsverk eller så omfattar deras verksamhet myndighetsuppgifterna i fråga. I bestämmelsen inkluderas också länsstyrelsen, som har uppgifter inom flera förvaltningsområden, samt kommunerna, vilka har uppgifter bl.a. gäl-

lande beredskapen för undantagsförhållanden och verksamheten under undantagsförhållanden inom olika förvaltningsområden.

Det föreslås att den bestämmelse om kommundirektörens skyldighet att samordna uppgifterna inom befolkningsskyddet som ingår i den nuvarande lagen om räddningsväsendet skall slopas, eftersom kommundirektören på basis av sin ställning och med stöd av beredskapslagstiftningen också i framtiden innehar ansvaret för att samordna och leda kommunens verksamhet under undantagsförhållanden.

7 §. *Frivilligarbete.* Räddningsmyndigheterna kan som för närvarande anförtro uppgifter inom utbildning, rådgivning och upplysning åt organisationer som är verksamma på räddningsväsendets område. Utöver det system med avtalsbrandkårer som avses i lagförslagets 5 § kan man också som för närvarande för uppgifter inom räddningsväsendet anlita frivilliga personer och organisationer. Sådana frivilliga organisationer som kan anlitas för uppgifter inom räddningsväsendet är bl.a. de enheter inom sjöräddningsföreningar som anlitas för räddningsverksamhet i enlighet med räddningslagen. Enligt förslaget skall närmare bestämmelser om frivilligas deltagande i räddningsväsendet vid behov meddelas genom förordning av statsrådet.

8 §. *Egen beredskap.* Beredskapsskyldigheten skall till skillnad från nuvarande praxis gälla hela den verksamhet som utövas av de angivna instanserna. Till exempel när företag erbjuder sina tjänster utanför den byggnad som används för företagsverksamheten skall farliga situationer och egen räddningsverksamhet beaktas i verksamheten och planeringen av den (bl.a. upplysning och information om eventuella faror för dem som deltar i verksamheten, planering av verksamheten så att farliga situationer minimeras samt tillhandahållande av eventuell räddningsutrustning på verksamhetsstället). I bestämmelsen betonas dessutom skyldigheten att förebygga farliga situationer i samband med olyckor.

9 §. *Planeringsskyldighet.* Det föreslås att 1 mom. kompletteras genom att de myndigheter och sammanslutningar som avses i momentet åläggs att lämna räddningsmyndigheterna utredningar över de resurser som finns för räddningsverksamheten.

Enligt 2 mom. skall skyldigheten att göra upp en räddningsplan när det gäller anläggningar som medför risk för storolycka ankomma på det lokala räddningsväsendet och inte på de enskilda kommunerna. I momentet betonas dessutom tillräckligt samarbete med myndigheterna i de egna och de angränsande områdena. Som för närvarande skall bestämmelsen innehålla en skyldighet att höra de invånare som riskerar att utsättas för fara och att sörja för att information ges om planen. Skyldigheten att höra befolkningen förutsätter också att befolkningen i de angränsande områdena hörs om den farliga situationen utsträcker sig till flera områden.

Terminologin justeras i 3 mom. genom att den "plan" som avses i lagen om räddningsväsendet i den nya lagen kallas "säkerhetsplan". Den nya termen motsvarar den term som etablerats i förordningen om räddningsväsendet. Om innehållet i säkerhetsplanen kan vid behov bestämmas genom förordning av statsrådet.

Det normgivningsbemyndigande som ingår i 4 mom. motsvarar det normgivningsbemyndigande som fastställs i 88 § lagen om räddningsväsendet. Genom förordning av inrikesministeriet kan man utfärda bestämmelser som preciserar planeringsskyldigheten i de externa räddningsplanerna för kärnanläggningar och andra anläggningar som enligt förordningen om industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier medför risk för storolyckor. Med stöd av det nuvarande normgivningsbemyndigandet har inrikesministeriets förordning om planer för räddningsväsendet som utarbetas för en händelse av nödsituationer som medför risk för strålning och om informationen om risk för strålning (774/2001) utfärdats samt inrikesministeriets föreskrift om beredskap inför kemikalieolyckor (SM-1999-0025/Tu-33) meddelats.

3 kap. **Samarbete mellan räddningsområdena**

10 §. *Bistånd.* Enligt lagen om räddningsväsendet skall en kommun vid behov bistå en annan kommun i fråga om räddningsverksamhet och befolkningsskydd. Enligt förslaget till bestämmelse skall motsvarande skyl-

dighet i räddningslagen åligga det lokala räddningsväsendet.

11 §. *Larmanvisningar.* Skyldigheten att göra upp larmanvisningar åläggs det lokala räddningsväsendet i stället för kommunerna. Områdenas gränser skall inte hindra att man larmar den närmaste ändamålsenliga enheten.

4 kap. **Räddningsväsendets servicenivå**

12 §. *Servicenivå.* Enligt förslaget till bestämmelse skall servicenivån motsvara olycksriskerna inom räddningsområdet. Bestämmelsen om beslut om servicenivån skall avskiljas till en egen paragraf (13 §).

13 §. *Beslut om servicenivån.* Kravet på innehållet i beslutet om räddningsväsendets servicenivå justeras genom att man dessutom kräver en plan för utvecklandet av servicenivån. I bestämmelsen krävs också att beslutet skall förnyas efter en viss tid och om hotbedömningen ändras. Beslutet om servicenivå skall fattas av det lokala räddningsväsendet. Det lokala räddningsväsendet skall höra kommunerna innan det fattar beslut om servicenivån.

Beslutet om servicenivå skall omfatta de uppgifter som ankommer på det lokala räddningsväsendet enligt lagförslagets 3 §. På de enskilda kommunerna ankommer enligt lagförslaget fortfarande byggandet av allmänna skyddsrum (63 §) och upprätthållande av kommunens ledningscentral (64 §), och dessa helheter skall således inte tas in i beslutet om räddningsväsendets servicenivå. Enligt lagförslagets 47 § skall varje kommun sörja för att släckvatten tillhandahålls för det lokala räddningsväsendets behov. Det vore motiverat att till beslutet om servicenivå foga uppgifter om de arrangemang som hänför sig till släckvatten.

Eftersom tillsynen över servicenivån ankommer på länsstyrelsen föreslås det att en skyldighet att tillstålla länsstyrelsen planen inkluderas i 3 mom. Länsstyrelsen kan vid behov returnera beslutet om servicenivå för komplettering. Begäran om komplettering av beslutet om servicenivå skall vara en primär åtgärd i förhållande till förfarandet med vite och tvångsutförande enligt 14 § 2 mom.

Enligt 4 mom. i förslaget till bestämmelse kan man genom förordning av inrikesministeriet vid behov utfärda bestämmelser om innehållet i och formen hos beslutet om servicenivå i det nya systemet.

14 §. *Tillsyn över servicenivån.* Länsstyrelsens befogenhet att övervaka att räddningsväsendets servicenivå motsvarar bestämmelser och föreskrifter bibehålls i det regionala systemet. Länsstyrelsen skall också kunna vidta tvångsåtgärder för att korrigera brister i räddningsväsendets servicenivå.

5 kap. **Utbildning och behörighetsvillkor inom räddningsväsendet**

15 §. *Statens ansvar för utbildningen.* Bestämmelsen bibehålls oförändrad med undantag för den nya bestämmelse om studerandens rättsskydd, disciplin och ändringssökande samt läroplanen i en behörig läroanstalt, vilken föreslås bli fogad till 2 mom. I fråga om dessa skall i tillämpliga delar gälla vad som bestäms i lagen om Räddningsinstitutet (1165/1994) och den med stöd av lagen givna förordningen om Räddningsinstitutet (1237/1994). Det föreslås dock att om rättelseyrkanden gällande antagning av studerande och behandling av bedömningen av studieprestationer vid en behörig läroanstalt skall bestämmas särskilt genom förordning av statsrådet, eftersom behörig instans för Räddningsinstitutets vidkommande i dessa frågor är Räddningsinstitutets examensnämnd.

16 §. *Andras ansvar för utbildningen.* Enligt förslaget till bestämmelse skall det lokala räddningsväsendet se till att avtalsbrandkårernas personal och brandkårens personal i bisyssla har utbildning, leda den utbildning som syftar till skapande av egen beredskap hos företag och inrättningar samt ordna utbildning för den personal som har ansvar för skydd av bostadshus och inrättningar samt för den befolkningsskyddsorganisation som det är skyldigt att inrätta, medan uppgiften för närvarande ankommer på kommunen. Det föreslås att bestämmelsen samtidigt kompletteras så, att varje myndighet, ämbetsverk och inrättning är skyldig att för sin del se till att utbilda och reservera de personer som behövs i uppgifter som hänför sig till befolknings-

skyddet.

17 §. *Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal.* Enligt lagen om räddningsväsendet meddelas bestämmelser om behörighetsvillkoren för räddningsväsendets personal i huvudsyssla genom förordning, och om den utbildning som krävs av personal som inte är anställd i huvudsyssla meddelas vid behov bestämmelser av inrikesministeriet. Enligt förordningen om räddningsväsendet krävs av kommunens räddningspersonal i huvudsyssla som deltar i räddningsverksamheten och av en brandinspektör i huvudsyssla vid räddningsläroanstalt avlagd examen som motsvarar tjänsten eller uppgiften. Enligt förordningen kan av en brandinspektör i huvudsyssla som tjänstgör endast i brandförebyggande uppgifter alternativt krävas vid yrkeshögskola eller teknisk läroanstalt avlagd lämplig examen och tillräcklig förtrogenhet med uppgifter inom räddningsväsendet. Dessutom bestäms i förordningen om räddningsväsendet om behörighetsvillkoren för personalen vid kommunala nödcentraler.

Att ställa särskilda behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal är fortfarande motiverat eftersom personalen arbetar med uppgifter där säkerheten för de anställda, dem de hjälper och samhället förutsätter yrkeskunskap på en viss nivå.

Det föreslås att regleringen av behörighetsvillkoren preciseras på lagnivå. I 1 mom. i förslaget till bestämmelse ingår en grundläggande beskrivning av den behörighet som inom de olika tjänstekategorierna krävs av det manskap i huvudsyssla som deltar i räddningsverksamheten. Det föreslås att om behörighetsvillkoren för brandinspektörer som endast sköter brandskyddsuppgifter inte längre skall föreskrivas särskilt. Sålunda fastställs den uppgiftsrelaterade behörigheten för brandinspektörer i samband med valet till tjänsten av det lokala räddningsväsendet, som är arbetsgivare. Om den tjänsteman i huvudsyssla som förrättar brandsyn deltar i räddningsverksamheten, fastställs behörigheten till dessa delar enligt 1 mom.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall även det manskap i bisyssla och den frivilliga personal som deltar i räddningsverksamheten ha tillräcklig utbildning. Det föreslås att bestämmelser om den uppgift som för närvarande

anförtrotts Räddningsinstitutet genom förordning av ministeriet och som gäller fastställande av läroplanerna i anslutning till utbildningskraven i fråga om avtalsbrandkårister inkluderas i 2 mom.

Enligt 3 mom. skall om de i 1 och 2 mom. avsedda examina för personalen i huvudsyssla samt utbildningssystemet för personal i bissyssla och frivillig personal vid behov närmare föreskrivas genom förordning av statsrådet. Det föreslås att genom förordning av statsrådet kan vid behov även specificeras de läroanstalter i fråga om vilka en vid läroanstalten i fråga avlagd examen leder till behörighet enligt 1 mom. Utöver Räddningsinstitutet har yrkesutbildning inom räddningsbranschen tillhandahållits vid de läroanstalter som föregått institutet samt vid den läroanstalt som Helsingfors stad är huvudman för.

18 §. *Dispensförfarande.* Enligt lagen om räddningsväsendet kan inrikesministeriet av särskilda skäl bevilja dispens från de behörighetsvillkor för en tjänst eller en uppgift inom kommunens räddningsväsende som bestämts genom förordning, om det är absolut nödvändigt för att kommunens räddningsväsende skall kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. I paragrafen föreslås bestämmelser om ett dispensförfarande när det gäller tjänster eller uppgifter inom det lokala räddningsväsendet.

6 kap. **Förebyggande av olyckor och begränsning av skador**

19 §. *Innehållet i förebyggandet av olyckor och begränsningen av skadorna.* I paragrafen inkluderas en ny bestämmelse där innehållet i förebyggandet av olyckor och begränsningen av skadorna fastställs. Fastställandet motsvarar nuvarande praxis.

20 §. *Räddningsmyndighetens uppgifter vid förebyggandet av olyckor.* I 1 och 2 mom. bestäms närmare om innehållet i det allmänna förebyggandet av olyckor som sköts av räddningsmyndigheterna samt om målen för upplysningen och rådgivningen. För närvarande finns bestämmelserna i förordningen om räddningsväsendet. På grund av frågans natur och med tanke på klarheten vore det bättre att bestämmelser om detta utfärdas på lagnivå. För att skydda människor, egendom

och miljön skall vid förebyggandet av olyckor förutom eldsvådor även beaktas explosionsolyckor, olje- och kemikalieskador, sprickor i dammanläggningar, ras, gas- eller vätskeläckage, översvämningar och andra naturkatastrofer, situationer som medför strålningsfara, människors säkerhet vid större offentliga tillställningar samt dessutom andra olyckor till den del de anknyter till räddningsmyndigheternas uppgifter.

Det föreslås att en ny bestämmelse inkluderas i 3 mom. enligt vilken räddningsmyndigheterna i syfte att förebygga olyckor och upprätthålla säkerheten skall samarbeta med andra myndigheter samt med sammanslutningar i området och med dem som bor i området. Syftet med bestämmelsen är att främja och trygga samarbetet i det nya systemet med lokala räddningsväsenden och samtidigt effektivisera det arbete som utförs för förebyggande av olyckor. Nya arrangemang måste skapas för samarbetet med de kommunala myndigheterna och det lokala räddningsväsendet så att man kan garantera ett fungerande samarbete med alla kommunala myndigheter. Samarbetet bör vara mer omfattande och systematiskt än för närvarande. Nödvändiga samarbetspartner t.ex. när det gäller byggnaders säkerhet och säker användning av byggnader är kommunernas byggnadstillsynsmyndigheter, men också kommunernas hälso- och socialvårdsmyndigheter och av de statliga myndigheterna t.ex. polisen och säkerhetsteknikcentralen.

Ett särskilt samarbetsområde är förfarandet med bygglov, där räddningsmyndigheterna för närvarande är sakkunnig myndighet i kommunerna. I många kommuner har också byggnadstillsynsuppdrag anförtrotts räddningsmyndigheterna genom interna arrangemang inom kommunen. Också i det nya systemet är det viktigt att räddningsmyndigheterna deltar i bygglovs- och planeringsskedet när det gäller byggande genom att ge utlåtanden och vara sakkunnig. Frågor som är viktiga med tanke på räddningsmyndigheterna t.ex. när det gäller bygglov för nybygge är hindrande av att en brand sprider sig, brandsäkerhetsutrustning och räddningsvägar samt brandkårens operativa verksamhetsbetingelser i lokalen i fråga. Med miljöministeriet har förhandlingar förts om samarbetet mellan

byggnadstillsyns- och räddningsmyndigheten under de nya förhållandena. Om samarbetet bestäms för närvarande i kommunernas instruktioner. Avsikten är att se till att det samarbete mellan det lokala räddningsväsendet och kommunerna som är nödvändigt i bygglövsärenden bibehålls. Om saken kan vid behov föreskrivas i markanvändnings- och bygglagen eller med stöd av den.

21 §. *Byggnaders allmänna brandsäkerhet.* Enligt lagen om räddningsväsendet skall byggnader och konstruktioner samt deras omgivning planeras, byggas och hållas i skick så att risken för att en eldsvåda uppstår eller sprider sig är liten och så att räddningsverksamhet är möjlig om en olycka inträffar. I markanvändnings- och bygglagen (132/1999), som trädde i kraft vid ingången av 2000, föreskrivs mer detaljerat än tidigare om allmänna säkerhetskrav i anslutning till byggande, planering och underhåll. Det föreslås att i räddningslagen tas in motsvarande bestämmelse som i lagen om räddningsväsendet. För att öka informationsinnehållet föreslås dessutom att en hänvisning till den nya markanvändnings- och bygglagen tas in i lagen.

I 2 mom. inkluderas motsvarande bestämmelse som i förordningen om räddningsväsendet. De bestämmelser som föreslås i paragrafen utgör till sitt innehåll en helhet som det är motiverat att föreskriva om i samma bestämmelse och på lagnivå. Ombesörjandet av brandsäkerheten i byggnader och i deras omgivning förutsätter också åtgärder för förhindrande av avsiktligt anlagda bränder. I bekämpningen av dessa är viktiga metoder framför allt upprätthållande av ordning och hygien och ombesörjande av ändamålsenlig förvaring av lättantändliga föremål. Lättantändligt material eller andra föremål som innebär risk för att eldsvådor uppstår eller sprids får endast förvaras på ställen som är avsedda för ändamålet. Detta innebär förvaring av t.ex. explosiva ämnen i skåp som planerats för ändamålet och som kan låsas eller på motsvarande ställen, samt förvaring av sopor och annat avfall endast på ställen som reserverats för ändamålet. Vid placeringen av soptunnor, varulager och motsvarande måste man beakta inte bara förhindrandet av att eldsvåda uppstår utan också begränsandet av

dess spridning. Genom byggnadstekniska och andra åtgärder måste man se till att t.ex. en eldsvåda i sopskjulet inte kan sprida sig till en intilliggande byggnad. En överföring av bestämmelsen gällande förvaring av lättantändliga material och andra lättantändliga föremål från förordningen till lagen betonar hur viktig och betydelsefull frågan är.

22 §. *Säkerhet i fråga om användning av byggnader och anordningar.* I förslaget till bestämmelse har 1 mom. preciserats jämfört med den gällande bestämmelsen så att byggnadens ägare eller innehavare skall vara skyldiga att utöver de allmänna lokalerna i byggnaden se till att i momentet avsedda materiel, anordningar, redskap och andra arrangemang är funktionsdugliga och har underhållits och inspekterats samt sörja för andra motsvarande åtgärder även när dessa säkerhetsarrangemang i övrigt tjänar hela byggnaden. Dyliga arrangemang som tjänar hela byggnaden är t.ex. brandlarmanläggningar och automatiska släckningsanordningar. Det föreslås att en bestämmelse som motsvarar det normgivningsbemyndigande som ingår i lagen om räddningsväsendet tas in i 2 mom. I den föreslagna bestämmelsen har dock normgivningsbemyndigandet specificerats mer ingående. För närvarande finns bestämmelser om normgivningsbemyndigandet dels i 23 § 2 mom. 1 punkten lagen om räddningsväsendet, dels i 88 § lagen om räddningsväsendet.

Den allmänna underhållsskyldigheten skall fortfarande gälla alla byggnadens brandskyddsanordningar. Underhåll av brandskyddsanordningarna och utrustningen och anordningarna i skyddsrummen förutsätter i allmänhet regelbunden service och inspektion. Nödvändiga service- och kontrollåtgärder beror på anordningen och anges i allmänhet i tillverkarens bruks- och serviceanvisning. Dyliga anvisningar finns också t.ex. i standarder. Om service och inspektion av vissa viktiga anordningar skall dessutom som för närvarande bestämmas genom förordning av inrikesministeriet. Närmare bestämmelser gällande service och kontroll skall gälla service- och inspektionsintervallen för de anordningar som avses i 1 mom. 1 punkten samt innehållet i de regelbundna service- och underhållsåtgärder som förutsätts av byggnaden.

dens ägare och innehavare. Sådana bestämmelser gäller om handbrandsläckare, brandvarnare, automatiska brandlarmanläggningar samt automatiska släckningsanordningar. Andra anordningar om vilkas underhåll skall bestämmas genom förordning av inrikesministeriet, är rökventilationsanläggningar samt märkning och belysning av utrymningsvägarna. Om innehållet av service och inspektion samt om den yrkeskunskap och behörighet som krävs av dem som utför arbetet bestäms i lagen om de tekniska kraven på anordningar inom räddningsväsendet och brandsäkerheten för produkter.

Också när det gäller sotning och service och rengöring av ventilationskanaler och ventilationsanordningar skall en allmän skyldighet fastställas i lag, som för närvarande, och närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av inrikesministeriet. De närmare bestämmelserna gäller hur ofta sotning eller service och rengöring skall företas och vilka åtgärder som ingår i sotnings- och rengöringsarbetet.

23 §. *Aktsamhetsplikt.* Bestämmelsen motsvarar i huvudsak den nuvarande regleringen. I bestämmelsen betonas dock utöver förebyggandet av eldsvådor och andra olyckor också tryggheten av personsäkerheten. Reparationsarbeten och andra arbeten som ökar risken för eldsvåda eller andra olyckor skall ordnas så att risken för eldsvåda eller olyckor är så liten som möjligt och så att personsäkerheten har ombesörjts och även andra nödvändiga åtgärder har vidtagits. Framför allt vid heta arbeten bör stor omsorgsfullhet iakttagas. Om bekämpning av skador på personer och egendom i samband med heta arbeten finns en SFS-standard 5900:2001 (*Heta arbetens brandsäkerhet vid installations-, service och reparationsarbeten*) som innehåller anvisningar för personer som utför och övervakar heta arbeten.

24 §. *Att göra upp öppen eld.* Paragrafens 1-3 mom. bibehålls oförändrade i sak. I 4 mom. föreslås en bestämmelse om den lokala räddningsmyndighetens rätt att förbjuda uppgörandet av öppen eld eller någon annan verksamhet som kan medföra risk för eldsvåda, om risken för eldsvåda är uppenbar. I enlighet med detta skulle det vara möjligt att förbjuda t.ex. brännandet av skräp under tor-

ka. Avsikten är att beslutet skulle gälla ett begränsat område och vara tidsbundet. I kommunernas ordningsstadga kan för närvarande utfärdas förbud mot bl.a. uppgörandet av öppen eld (t.ex. förbud mot brännande av skräp i tätorter). Avsikten är att möjligheten för kommunerna att utfärda ordningsstadgor upphör i och med ikraftträdandet av ordningslagen (RP 20/2002 rd), som är under behandling i riksdagen. Den föreslagna bestämmelsen möjliggör således att man även framöver kan ingripa i situationer som är förknippade med en uppenbar risk för eldsvåda. Bestämmelsen kompletterar den i 1 mom. ingående bestämmelsen om förebyggande av skogsbränder.

25 §. *Anmälan om hygges- och halmbränning.*

26 §. *Brandsäkerheten på torvproduktionsområden.*

27 §. *Spaning efter skogsbränder och varning för skogsbrand.*

28 §. *Allmän handlingsskyldighet.*

I paragraferna föreligger inget behov av ändringar.

29 §. *Brandvarnare.* I lagen om räddningsväsendet ingår en skyldighet att utrusta bostäder och inkvarteringslokaler och vårdinrättningar med ett tillräckligt antal brandvarnare eller anordningar som ger minst motsvarande skydd. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall anordningen i ett så tidigt skede som möjligt upptäcka en begynnande eldsvåda och ge larm till dem som finns i bostaden. Det föreslås att uttrycken "tillräckligt antal brandvarnare" och "anordningar som ger minst motsvarande skydd" ersätts genom att man fastställer brandvarnarens syfte. Eldsvådor kan upptäckas och de närvarande personerna kan varnas med hjälp av olika tekniska lösningar beroende på lokalen. Ett så tidigt upptäckande av eldsvådan som möjligt förutsätter i allmänhet att man använder detektorer som reagerar på rök- och brandgaser i stället för att man enbart använder detektorer som reagerar på temperaturhöjningar. Att varna de närvarande människorna förutsätter för sin del att alarmer från anordningen hörs i de utrymmen i bostaden där man normalt vistas. När det gäller särskilda grupper skall brandvarnaren vid behov alarmera också på annat sätt än genom ljudsigna-

ler. I inkvarteringslokaler och vårdinrättningar skall larmet ske så att de som är i fara kan höra det. I vårdinrättningar kan det i vissa fall dock vara mer ändamålsenligt att larmet styrs till personalen. Ändringen medför i praktiken att omfattningen av skyddet måste bedömas på nytt i synnerhet i sådana vårdinrättningar och inkvarteringslokaler som har enbart brandvarnare eller brandlarmanläggningar som är försedda med värmedetektorer.

Det föreslås dessutom att paragrafen preciseras så, att skyldigheten att skaffa brandvarnare uttryckligen gäller innehavaren av bostaden.

Genom förordning av inrikesministeriet kan närmare bestämmelser om tillräckligt antal anordningar, ändamålsenlig placering samt anordningarnas funktion (t.ex. om de anordningslösningar som krävs för olika typer lokaler) utfärdas.

30 §. *Särskilda säkerhetskrav.* I 31 § lagen om räddningsväsendet (särskilda säkerhetskrav) bestäms för närvarande om brandvarnare (1 mom.) och om inrikesministeriets och kommunernas räddningsmyndigheters rätt att bestämma om säkerhetsarrangemang för platser som är förknippade med större risker än vanligt (2 mom.) samt konstateras att om arrangemang för förhindrande av storolyckor och begränsning av följderna av sådan olyckor föreskrivs genom förordning (3 mom.). Med förordning avses i detta sammanhang förordningen om industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier (59/1999), vilken utfärdats på föredragning av handels- och industriministern. I 31 § 3 mom. lagen om räddningsväsendet ingår en bestämmelse enligt vilken inrikesministeriet kan meddela närmare bestämmelser om arrangemangen.

Enligt lagförslaget skall bestämmelserna om brandvarnare ingå i en separat paragraf. Det föreslås att inrikesministeriet inte längre skall omfattas av bemyndigandet att utfärda förordning om säkerhetsarrangemangen för platser med större risker än vanligt. Däremot föreslås att den lokala räddningsmyndigheten skall omfattas av motsvarande rätt att i enskilda fall bestämma om säkerhetsarrangemangen på sådana platser som avses i bestämmelsen.

Eftersom 9 § i lagförslaget inbegriper en

skyldighet för kommunen att med tanke på risken för storolycka i anläggningar som avses i 59/1999 göra upp behövliga räddningsplaner och ett bemyndigande att utfärda förordning i anslutning därtill, är det inte motiverat att på ett överlappande sätt ytterligare bestämma om detta i paragrafen om särskilda säkerhetskrav. Europeiska unionens råd har genom sitt direktiv 96/82/EG om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår utfärdat förpliktelser gällande saken. Dessa har i Finland för räddningsväsendets del införts genom inrikesministeriets föreskrift om beredskap inför kemikalieolyckor (SM-1999-00636/Tu-311), som utfärdats med stöd av 31 och 88 § lagen om räddningsväsendet. Avsikten är att motsvarande förpliktelser framöver skall sättas i kraft med stöd av 9 § i lagförslaget.

31 §. *Installation av räddningsväsendets anordningar.* Enligt den gällande lagen om räddningsväsendet är ägaren av en byggnad skyldig att tillåta att de lokala räddningsmyndigheterna i byggnaden installerar anordningar som räddningsväsendet behöver, om dessa inte vållar oskälig olägenhet. Enligt lagförslaget skall rätten att installera räddningsväsendets anordningar tillfalla den lokala räddningsmyndigheten. Dessutom föreslås det att man också skall kunna installera nämnda anordningar i olika slags konstruktioner såsom radiomaster och liknande. Exempel på sådana är larmanordningar för befolkningen och till dessa hörande styrningssystem. Beträffande placeringen av räddningsväsendets anordningar iakttas vad som i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) bestäms om placeringen av samhällstekniska anordningar. Har en överenskommelse om placeringen inte ingåtts med fastighetens ägare och innehavare, fattas enligt lagens 161 § beslutet om placeringen av kommunens byggnadstillsynsmyndighet. När beslutet om placeringen fattas skall vikt fästas vid att fastigheten inte orsakas onödig olägenhet. Fastighetens ägare har rätt att få ersättning för den olägenhet och skada som förorsakas av placeringen av anordningar. Om överenskommelse inte nås om ersättningen, skall saken avgöras i enlighet med inlösningslagen. I 162 § markanvändnings- och bygglagen be-

stäms om ändring och avlägsnande av anordningar och i 163 § om placeringen av mindre anordningar.

32 §. *Byggnaders utgångar.* Motsvarande bestämmelser om att utgångarna till byggnader skall hållas framkomliga samt förbud att förvara föremål i gångarna ingår för närvarande i förordningen om räddningsväsendet. Dessa skyldigheter skall delvis preciseras och kompletteras och således betonas vikten av utrymnings säkerheten. Det allmänna kravet på märkning och belysning av utgångarna och gångarna till dem t.ex. i inkvarterings- och möteslokaler ingår i brandsäkerhetsföreskrifterna i byggbestämmelsesamlingen. Också i arbetsskyddslagstiftningen ingår bestämmelser om detta. De bestämmelser som föreslås i paragrafen kompletterar de krav som ställs i den övriga lagstiftningen.

Om utgångarna och gångarna till dem inte annars är klart synliga bör de märkas med tydliga skyltar. Till exempel i höghus behöver utgångarna i allmänhet inte märkas. Om skyltarnas utseende bestäms i statsrådets beslut om säkerhetsmärkning och signaler för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen och om användningen av dessa (976/1994). Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om vilka lokaler som skall förses med skyltar och kompletterande belysning.

I syfte att effektivisera iakttagandet av skyldigheterna i paragrafen föreslås det att försummelse av en skyldighet eller annan verksamhet som strider mot en skyldighet skall förknippas med hot om straff på det sätt som föreslås i 83 §.

33 §. *Fastigheters räddningsvägar.* Skyldighet att märka räddningsvägarna och hålla dem framkomliga ingår för närvarande i förordningen om räddningsväsendet. Betydelsen av dessa skyldigheter framhävs genom att man överför dem till lagen. För att räddningsvägarna skall märkas på ett enhetligt sätt utfärdas närmare förordningar om märkningen genom förordning av inrikesministeriet. För närvarande finns en rekommendation av inrikesministeriet om märkningens utseende.

I syfte att effektivisera iakttagandet av skyldigheterna i paragrafen föreslås det att försummelse av en skyldighet eller annan

verksamhet som strider mot en skyldighet skall förknippas med hot om straff på det sätt som föreslås i 83 §.

7 kap. Brandsyn

34 §. *Brandsynens innehåll.* Inga ändringar föreslås i paragrafen, men till bestämmelsen fogas det normgivningsbemyndigande gällande innehållet i brandsynen som fastställts i 88 § lagen om räddningsväsendet.

35 §. *Platser där brandsyn skall förrättas.* Om intervallen för den brandsyn som skall förrättas i bostadshus och platser som med hänsyn till personsäkerheten och brandsäkerheten kan jämföras med bostadshus bestäms i samband med beslutet om servicenivån, eftersom brandsynen är en del av räddningsväsendets servicenivå.

Bestämmelsen om brandsyn i objekt som försvarsmakten besitter preciseras. Det föreslås att för försvarsmakten bestäms ett uttryckligt ansvar för brandsynen på sådana platser i dess besittning som skall hemlighållas. Om inspektionsverksamheten bestäms vid behov närmare genom förordning av försvarsministeriet. Samtidigt föreslås det på det sätt som föreslås nedan i 37 § att försvarsmakten skall förpliktas att ge den lokala räddningsmyndigheten och nödcentralen de uppgifter om objektet som krävs för att ett räddningsuppdrag skall kunna utföras säkert och på lämpligt sätt.

36 §. *Förrättande av brandsyn.* Brandsyn skall enligt det nya systemet förrättas av den lokala räddningsmyndigheten.

Enligt 35 § 2 mom. lagen om räddningsväsendet skall en representant för syneobjektet uppvisa de planer samt övriga handlingar och arrangemang som krävs enligt denna lag och enligt en förordning eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Det föreslås att denna skyldighet utvidgas så, att man vid brandsynen skall uppvisa de planer som allmänt krävs i författningarna. Planer och handlingar som avses i 2 mom. är t.ex. den säkerhetsplan enligt 9 § som utarbetas om egen beredskap enligt 8 § samt intyg om periodisk inspektion av branddetektorer eller automatiska släckningsanordningar.

Regeringens proposition med förslag till förvaltningslag och till lag om ändring av

förvaltningsprocesslagen (RP 72/2002 rd) har avlåtits till riksdagen. I propositionen föreslås att en allmän lag som reglerar förvaltningens verksamhet, förvaltningslagen, skall stiftas. Lagen skall ersätta lagen om förvaltningsförfarande, lagen om översändande av handlingar och lagen om delgivning i förvaltningsärenden. I lagen skall bl.a. bestämmas om syn och inspektion. Om det förfarande som skall iaktas vid förrättande av syn och inspektion tas uttryckliga bestämmelser in i förvaltningslagen. Avsikten är att de författningar som beretts av justitieministeriet skall sättas i kraft den 1 januari 2004. Förrättande av de inspektioner som faller inom ramen för myndigheternas befogenheter omfattas för närvarande inte av tillämpningsområdet för lagen om förvaltningsförfarande (inspektionsverksamheten har dock i praktiken ansetts vara sådan behandling av ett förvaltningsärende som avses i lagen om förvaltningsförfarande om inspektionen direkt hänför sig till fattandet av ett förvaltningsbeslut). I 39 § förvaltningslagen sägs att "en myndighet skall underrätta en part som direkt berörs av ärendet om tidpunkten då en inspektion som faller under myndighetens behörighet inleds, såvida syftet med inspektionen inte äventyras av en sådan underrättelse. Ovan avsedda part har rätt att närvara vid inspektionen och att framföra sin åsikt och ställa frågor om omständigheter som har samband med inspektionen. Under inspektionens gång skall parten om möjligt underrättas om inspektionens ändamål, hur den genomförs samt om vidare åtgärder. Inspektionen skall förrättas utan att inspektionsobjektet eller dess innehavare orsakas oskäligt men. Inspektören skall utan dröjsmål avfatta en skriftlig inspektionsberättelse över inspektionen. Av inspektionsberättelsen skall inspektionens förlopp och inspektörens viktigaste iakttagelser framgå. Inspektionsberättelsen skall delges en part som har rätt att närvara vid inspektionen." Det föreslås att i 36 § 3 mom. räddningslagen inkluderas en bestämmelse om protokoll över brandsyn som i huvuddrag motsvarar den förslagna bestämmelsen i förvaltningslagen. Vid sidan av det som bestämts skall protokollet enligt normal förvaltningspraxis dateras och undertecknas. I 5 § i förslaget till förvaltningslag står det att

"om det i någon annan lag finns bestämmelser som avviker från denna lag, skall de iaktas i stället för denna lag". Det är också i fortsättningen motiverat att inkludera regleringen av brandsyner i speciallagstiftningen gällande räddningsväsendet.

37 §. *Rätt att få uppgifter om byggnader.* Enligt förslaget till bestämmelse skall den lokala räddningsmyndigheten ha motsvarande rätt som kommunens räddningsmyndighet för närvarande har att få uppgifter om byggnader. Tillgången till uppgifter gäller inte sådana objekt i försvarsmaktens besittning som den hemlighåller och vilkas brandsyn försvarsmakten har uppgett sig sköta. Försvarsmakten skall ändå enligt lagförslaget också i fråga om dessa objekt ge den lokala räddningsmyndigheten och nödcentralen de uppgifter som krävs för att ett räddningsuppdrag skall kunna utföras säkert och på lämpligt sätt.

38 §. *Föreläggande att avhjälpa brister och avbrytande av verksamheten.* Om brister konstateras vid en brandsyn skall de enligt lagen om räddningsväsendet omedelbart avhjälpas. Om bristerna inte genast kan avhjälpas skall en frist utsättas för detta. Om en brist eller ett felaktigt förfarande som konstaterats i samband med brandsyn eller på annat sätt medför omedelbar olycksrisk, har kommunens räddningsmyndighet enligt gällande bestämmelser rätt att genast avbryta verksamheten och bestämma vilka åtgärder som nödvändigtvis skall vidtas för att olyckor skall förebyggas. Beslutet skall iaktas omedelbart.

De befogenheter som ingår i lagen om räddningsväsendet kompletteras så, att man kan bestämma att även brister som konstateras på annat sätt än vid brandsyn skall avhjälpas. Räddningsmyndigheterna stöter inte bara vid brandsyner utan också i sitt övriga arbete på olika slags brister som gäller säkerheten och att begränsa befogenheterna till att gälla endast vid brandsyn begränsar på ett omotiverat sätt räddningsmyndigheternas möjligheter att snabbt ingripa i uppenbara brister i säkerheten. I situationer som medför omedelbar olycksrisk föreslås det också att de statliga räddningsmyndigheterna ges rätt att vid behov omedelbart avbryta verksamheten och bestämma vilka åtgärder som nöd-

vändigtvis skall vidtas för att olyckor skall förebyggas.

8 kap. Sotning

39 §. *Ordnande av sotning.* På grund av att systemet blir ett annat skall det lokala räddningsväsendet besluta om ordnande av sotningstjänster i stället för kommunen. Med stöd av 38 §, som enligt vad som föreslås i ikraftträdelsebestämmelsen i lagförslaget skall upphävas, skall de avtal som kommunerna ingått gällande ordnande av sotningstjänster övergå till det lokala räddningsväsendets ansvar, om inte sotaren kräver att avtalet skall sägas upp.

40 §. *Behörighet för sotare.* Om behörighet för sotare bestäms i lag, eftersom bestämmelsen också gäller idkande av näring. Innehållet i bestämmelsen bibehålls. Sotare som är anställda av kommunen skall i fortsättningen vara anställda av området och behörighetskravet gäller således bl.a. sotare som är anställda av området. Om övergångsarrangemangen i samband med behörighetsvillkoren bestäms i räddningslagens ikraftträdelsebestämmelse.

En finsk yrkesexamen för sotare kan inte krävas av en person som har avlagt sotarexamen eller fått behörighet för sotare i en EU/EES-stat. Europeiska gemenskapens lagstiftning förutsätter att en examen eller behörighet erkänns enligt gemenskapens lagstiftning. Behörighet för sotare omfattas av den generella ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen. Den generella ordningen för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen har i Finland trätt i kraft genom lagen om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen (1597/1992). Lagen gäller behörighet för en tjänst eller uppgift och rätten att utöva ett yrke, om det inte bestäms om rätten att utöva yrket i någon annan lag eller förordning. Enligt nämnda lag fattas beslutet om tjänstebehörighet av utbildningsstyrelsen. Beslutet om att utöva ett yrke fattas enligt lagens 11 § av den myndighet som beviljar rätt att utöva yrket i fråga. Fastän den som har avlagt yrkesexamen för sotare inte i Finland behöver något beslut om rätten att utöva yrket, krävs en

behörig myndighet som fattar beslut om erkännande av examen eller behörighet enligt EG-lagstiftningen. Enligt det föreslagna 2 mom. skall om erkännande av yrkesbehörighet som hör till området för Europeiska gemenskapens lagstiftning bestämmas genom förordning av statsrådet.

41 §. *Underrättelse om fel.* Enligt förslaget till bestämmelse skall sotaren underrätta den lokala räddningsmyndigheten om fel som han konstaterar. Enligt den reglering som gäller skall kommunens räddningsmyndighet underrättas om fel.

42 §. *Sotningsförteckning.* Uppgifter om sotningsförteckningen skall ges till de lokala räddningsmyndigheterna.

9 kap. Räddningsverksamhet

43 §. *Räddningsverksamhetens innehåll.*

Innehållet i bestämmelsen bibehålls.

44 §. *Ledning av räddningsverksamhet.* På grund av systemet med lokala räddningsväsenden är det inte längre motiverat att ta in bestämmelser om systemet med regionala brandchefer i räddningslagen.

Utgångspunkten är att chefen för räddningsväsendet bestäms enligt var olyckan uppstått.

Länsstyrelsen och inrikesministeriet kan av särskilda skäl förordna inte bara om räddningsledaren utan också om hans verksamhetsområde. Möjligheten till bestämmelse möjliggör ändamålsenliga och fungerande ledningsförhållanden, t.ex. i en situation där en storolycka sträcker sig över flera områden.

I 3 mom. inkluderas en bestämmelse som motsvarar den nuvarande bestämmelsen om räddningsledarens roll som allmän ledare i flertypsolyckor.

Enligt 1 mom. kan, till dess att räddningsmyndigheten övertar ledningen av verksamheten, räddningsverksamheten ledas av en person som hör till den lokala avtalsbrandkåren eller av en person som länsstyrelsen eller inrikesministeriet med stöd av 2 mom. av särskilda skäl har utsett till ledare för räddningsverksamheten. I dylika fall kan räddningsledaren vara någon annan än en tjänsteman. Eftersom ledaren för räddningsverksamheten i sin uppgift utövar offentlig makt,

föreslås i 4 mom. att det straffrättsliga tjänsteansvaret skall omfatta dessa personer.

45 §. *Räddningsledarens befogenheter.*

46 §. *Skyldighet att delta i räddningsverksamhet.*

Bestämmelserna i 45-46 § bibehålls oförändrade.

47 §. *Släckvatten.* Enligt lagen om räddningsväsendet skall kommunen se till att brandkåren får tillräckligt med släckvatten för räddningsverksamhetens behov.

Brandkåren använder dels vatten från vattentjänstverkets ledningsnät, dels naturligt vatten som släckvatten. Genom den lag om vattentjänster (119/2001) som trädde i kraft vid ingången av 2001 upphävdes lagen om allmänna vatten- och avloppsverk (982/1977). Enligt den allmänna motiveringen i regeringens proposition till Riksdagen med förslag till reform av lagstiftningen om vattenförsörjning och avlopp (RP 85/2000 rd) fungerar vattentjänstverken som ämbetsverksorganisationer som utgör en del av kommunalförvaltningen eller kommunala affärsverk, eller så är de privaträttsliga aktiebolag eller andelslag. Syftet med revideringen av lagstiftningen var bl.a. att klargöra kommunernas, vattentjänstverkens och fastigheternas ansvar när det gäller ordnande och skötsel av vattenförsörjningen. Lagen om vattentjänster tillämpas på vattentjänster i samband med bostäder och med vattentjänster avses i lagen vattenförsörjning (ledande, behandling och leverans av vatten) för användning som hushållsvatten, samt avloppshantering. Enligt lagen om vattentjänster skall kommunen utveckla vattentjänsterna inom sitt område i överensstämmelse med samhällsutvecklingen. Kommunen utarbetar i samarbete med vattentjänstverken inom sitt område planer för utvecklande av vattentjänsterna. Vattentjänstverken har till uppgift att ombesörja vattentjänsterna inom sitt verksamhetsområde i överensstämmelse med samhällsutvecklingens behov i enlighet med det beslut om godkännande som kommunen fattat i ärendet. Vattentjänsterna kan stödas bl.a. med hjälp av kommunens medel.

Enligt förslaget till bestämmelse skall de enskilda kommunerna så som för närvarande inom sitt område sörja för tillhandahållandet av släckvatten för det lokala räddningsväsen-

dets behov. Avsikten är att i bestämmelsen inte skall fastställas på vilket sätt tillhandahållandet av släckvatten skall ordnas, utan detta skall utredas och prövas av kommunen i samråd med det lokala räddningsväsendet. I tillhandahållandet av släckvatten kan vattentjänstverkets nät utnyttjas, men avsikten är att man även klarlägger andra lösningar för utnyttjandet. Om det befintliga vattenledningsnätet är dimensionerat så att det räcker till för att tillhandahålla släckvatten, kan kommunen komma överens med vattentjänstverket i fråga om att nätet används för släckvattensändamål. Enligt lagen om vattentjänster kan ett vattentjänstverk ta sig an tillhandahållandet av släckvatten. Då är det dock alltid fråga om en avtalsbaserad uppgift som förutsätter ett avtal mellan kommunen och verket. Arrangemangen grundar sig på ansvarsfördelningen mellan kommunen och verket gällande vattentjänsterna, vilken preciseras i lagen om vattentjänster. För den händelse vattentjänstverket har ingått ett avtal om att ombesörja tillhandahållandet av släckvatten finns bestämmelserna om de följer i förhållandet mellan verket och kunden som eventuellt följer därav i lagen om vattentjänster.

Under de senaste årtiondena har släckvattensplaner som räddningsväsendet och vattentjänstverken gjort upp i samråd ökat och etablerats. Det är motiverat att även framöver bibehålla denna praxis. Likväl är det inte motiverat att skapa någon särskild planeringsmekanism för detta, eftersom planerna kan inbegripas i de befintliga planerna som finns inom räddningsväsendet och vattenförsörjningen.

Avsikten är att kommunen vid behov kan förpliktas att uppfylla sin skyldighet att ordna släckvatten med stöd av de tvångsmedel som anges i 82 §.

48 §. *Efterröjning och efterbevakning.*

49 §. *Internationell räddningsverksamhet.* Bestämmelserna i 48-49 § bibehålls oförändrade.

10 kap. **Befolkningsskydd.**

50 §. *Befolkningsskyddsberedskap.* Bestämmelsen bibehålls oförändrad.

51 §. *Inspektion av beredskapen.* Det före-

slås att de bestämmelser om inspektion av beredskapen som ingår i kapitlet Räddningsväsendets beredskap i lagen om räddningsväsendet skall utfärdas i kapitlet om befolkningsskydd i räddningslagen, eftersom det vid inspektionerna i första hand är fråga om inspektion av befolkningsskyddet.

52 §. *Myndigheternas rätt att få uppgifter.* Enligt 52 § 3 mom. 3 punkten i lagen om räddningsväsendet har räddningsmyndigheterna och det ministerium som svarar för person- och godstrafiken utan hinder av tystnadsplikten rätt att för evakuering och annat befolkningsskydd avgiftsfritt få uppgifter ur "andra datasystem inom trafikförvaltningen enligt vad som avtalas med den registeransvarige". I lagförslaget har bestämmelsen preciserats så att av den tydligt framgår vilka register som avses och vilka uppgifter de i bestämmelsen avsedda myndigheterna har rätt att få.

53 §. *Skyldighet att delta i befolkningsskyddsutbildning.* Bestämmelsen bibehålls oförändrad.

54 §. *Kallelse till befolkningsskyddsutbildning.*

55 §. *Befrielse från befolkningsskyddsutbildning.*

56 §. *Hälsovård för dem som deltar i befolkningsskyddsutbildning.*

57 §. *Ekonomiska förmåner för dem som deltar i befolkningsskyddsutbildning.*

Det föreslås att paragraferna 54-57 flyttas från förordningen om Räddningsinstitutet (1237/1994) till lagen eftersom paragraferna innehåller bestämmelser om grunderna för personers rättigheter och bestämmelser om detta skall utfärdas på lagnivå.

58 §. *Befolkningsskyddsuppgifter i anslutning till anställningsförhållande.*

59 §. *Skyddsorter.*

60 §. *Skyldigheten att inrätta skyddsrum i samband med nybygge.*

61 §. *Skyldigheten att inrätta skyddsrum i samband med ombyggnad eller reparation.*

62 §. *Undantag från skyldigheten att inrätta skyddsrum.*

63 §. *Allmänna skyddsrum.*

Bestämmelserna i 58-63 § bibehålls oförändrade. Skyldigheten att bygga allmänna skyddsrum bibehålls hos kommunerna.

64 §. *Ledningscentraler.* Enligt lagen om

räddningsväsendet skall kommunen ha en ledningscentral för befolkningsskyddet. Ledningscentralen och nödcentralerna skall enligt gällande bestämmelser byggas så att verksamhet kan bedrivas i dem också under undantagsförhållanden. Dessutom skall ledningscentralen för befolkningsskyddet i den kommun som utgör centralort inom samarbetsområdet ha en sådan utrustning att den vid behov kan bistå länsstyrelsen i ledningen av befolkningsskyddet i kommunerna inom samarbetsområdet (kretsledningscentral). Enligt ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om räddningsväsendet skall kommunerna ha slutfört byggandet av ledningscentralerna före den 1 september 2002.

Enligt förslaget till bestämmelse skall det lokala räddningsväsendet och kommunen ha en ledningscentral. Kommunerna skall sålunda fortfarande vara skyldiga att upprätthålla ledningslokaler för sin verksamhet under undantagsförhållanden. Trots att det lokala räddningsväsendet sköter de uppgifter som ankommer på räddningsväsendet under undantagsförhållanden, sköter de enskilda kommunerna också under undantagsförhållanden uppgifter som gäller befolkningens välfärd och livsviktiga funktioner inom olika förvaltningsområden. Sådana uppgifter är bl.a. tryggandet av social- och hälsovårdstjänster, arrangemang gällande vatten- och energiförsörjningen och andra uppgifter i anslutning till upprätthållandet av samhällets infrastruktur.

65 §. *Hur skyddsrum skall inrättas.* Bestämmelsen bibehålls med undantag av en noggrannare formulering av normgivningsbemyndigandet.

66 §. *Beviljande av lättnader.*

67 §. *Användning av skyddsrum och befolkningsskyddsmateriel under normala förhållanden.*

Bestämmelserna i 66-67 § bibehålls oförändrade.

68 §. *Styrning av befolkningsskyddsplaneringen.* Enligt 64 § 1 mom. i lagen om räddningsväsendet kan det ministerium som svarar för räddningsväsendet meddela föreskrifter om befolkningsskyddets personalstyrkor och materialmängder samt om övriga grunder för befolkningsskyddsarrangemangen. I lagförslaget har bestämmelsen förenklats och

preciserats så att begreppet "grunder för befolkningsskyddsarrangemangen" har ersatts med ordet "organisation". Dessutom har paragrafens rubrik ändrats så att den bättre motsvarar dess innehåll. Paragrafens 2 mom. motsvarar det som bestäms i lagen om räddningsväsendet.

11 kap. **Räddningsväsendets personregister**

För närvarande ingår bestämmelserna om räddningsväsendets personregister i 12 kap. lagen om räddningsväsendet. Bestämmelserna i lagförslaget motsvarar, inbegripet vissa preciseringar, bestämmelserna i lagen om räddningsväsendet. I lagförslaget ingår dock inte någon bestämmelse om det larmdataregister som förs av kommunerna, eftersom ansvaret för nödcentralsverksamheten i sin helhet överförs på staten och om nödcentralsregistren bestäms i lagen om nödcentraler. Det föreslås att tills nödcentralsverksamheten överförs på staten skall med stöd av 91 § i lagförslaget i fråga om kommunala nödcentraler och deras register iakttas bestämmelserna i lagen om räddningsväsendet, som upphävs genom denna lag.

69 §. *Åtgärdsregister.* Om åtgärdsregistret bestäms för närvarande i 67 § lagen om räddningsväsendet. De uppgifter som införs i registret har specificerats och preciserats på lagnivå, varför det inte längre är nödvändigt att om dem som för närvarande bestäms närmare genom förordning. Till bestämmelsen har fogats ett särskilt moment om utplåning av uppgifter (4 mom.). I lagen om räddningsväsendet bestäms om utplåning av uppgifterna i åtgärdsregistret genom en hänvisning till bestämmelsen om utplåning av uppgifterna i larmdataregistret i lagen om räddningsväsendet. Utan hinder av sekretessbestämmelserna får uppgifterna i åtgärdsregistret vid behov lämnas ut även genom teknisk anslutning till de instanser som uttryckligen specificeras i lagen, dvs. nödcentraler, räddningsmyndigheter och säkerhetsteknikcentralen (3 mom.). Säkerhetsteknikcentralen, som utför uppgifter med anknytning till räddningsväsendet, har fogats till förteckningen som en ny myndighet. Utöver detta föreslås att ur åtgärdsregistret får utlämnas uppgifter

enligt vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Det föreslås att en uttrycklig bestämmelse om detta tas in i lagen. I lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (24 §) bestäms om bl.a. sekretessbelagda myndighetshandlingar. Enligt bestämmelsen skall bl.a. handlingar som gäller beredskap för olyckor eller undantagsförhållanden, befolkningsskydd eller utredning av olyckor, om utlämnande av uppgifter ur sådana handlingar skulle skada eller äventyra säkerheten, befolkningsskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden, orsaka olägenhet för utredningen av en olycka eller kränka olycksoffers rättigheter, minnet av olycksoffer eller olycksoffers närstående, förutsatt att utlämnandet av uppgifter inte är nödvändigt för utförande av ett myndighetsuppdrag. Det föreslås att åtgärdsregistret framöver förs av den lokala räddningsmyndigheten i stället för av den kommunala räddningsmyndigheten.

70 §. *Befolkningsskyddets personregister.* Bestämmelsen motsvarar vad som bestäms i lagen om räddningsväsendet, dock med den skillnaden att i registret inte längre får införas uppgifter om personens arbetsförmåga. Det är inte längre nödvändigt att föra in en uppgift om arbetsförmåga, eftersom personer som är oförmögna till arbete utplånas ur registret när uppgiften om bestående arbetsförmåga har erhållits.

71 §. *Befolkningsskyddets fastighetsregister.*

72 §. *Övervakningsregister.* Bestämmelserna i 71-72 § bibehålls oförändrade till sitt innehåll. Övervakningsregistret skall dock upprätthållas av det lokala räddningsväsendet och inte av kommunen. Om överföring av registren från kommunens ansvar till det lokala räddningsväsendets ansvar bestäms enligt lagförslaget i ikraftträdelsebestämmelsen.

12 kap. **Finansiering av räddningsväsendet, arvoden och ersättningar**

73 §. *Ansvar för räddningsväsendets kostnader.* Bestämmelsen bibehålls oförändrad.

74 §. *Statens deltagande i upprätthållandet av beredskapen.* Det föreslås att bestämmel-

ser om statens deltagande i upprätthållandet av beredskapen som för närvarande ingår i kapitlet Räddningsväsendets beredskap skall utfärdas i kapitlet om finansiering av räddningsväsendet, arvoden och ersättningar i räddningslagen. Bestämmelsen bibehålls till sitt innehåll.

75 §. *Ersättning för bistånd vid räddningsverksamhet.* Enligt förslaget till bestämmelse skall skyldigheten att ersätta bistånd i det nya systemet gälla det lokala räddningsväsendet. Till övriga delar motsvarar förslaget till bestämmelse bestämmelserna i lagen om räddningsväsendet.

76 §. *Släckningskostnader för skogs- och terrängbränder.* I lagen om räddningsväsendet sägs att om en skogs- eller terrängbrand har spritt sig till flera än en kommun, betalas släckningskostnaderna av den kommun på vars område branden började om inte något annat avtalas. De övriga kommunerna skall ersätta sistnämnda kommun för sin andel av dessa kostnader i förhållande till den eldhärdade arealen eller enligt någon annan skälig grund. Enligt förslaget till bestämmelse skall ansvaret för släckningskostnaderna för skogs- och terrängbränder i första hand ligga på det lokala räddningsväsendet.

77 §. *Understöd enligt prövning.* Enligt 74 § (statsbidrag för kommunernas befolknings-skyddsutgifter) lagen om räddningsväsendet kan en kommun inom de gränser som anges i statsbudgeten beviljas understöd för kostnader för befolknings-skyddsåtgärder om de är särskilt betungande. Dessutom ingår i paragrafen en bestämmelse med en hänvisning till bestämmelserna om statsandelar för räddningsväsendet.

I 75 § lagen om räddningsväsendet bestäms om ersättning av statsmedel för kostnader som ett räddningsuppdrag har medfört. Om ett räddningsuppdrag har vållat en kommun kostnader som är exceptionellt stora med hänsyn till dess ekonomiska bärkraft, har kommunen rätt till ersättning av statens medel för de extra kostnader som räddningsverksamheten medfört till den del dessa kostnader överstiger självriskgränsen. Självriskgränsen utgör en procent av det sammanlagda beloppet av kommunens i 7 § lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996) avsedda kalkylerade skatteinkomst och den

utjämning som grundar sig på denna. Självriskgränsen bestäms på basis av den fastställda utjämningen av statsandelarna och den skatteinkomst som utgör grund för utjämningen för det finansår under vilket de kostnader uppstod som ersättningen gäller. Om kostnaderna för ett räddningsuppdrag har förorsakats av en terräng- eller skogsbrand som helt eller till största delen ägt rum på statsägd mark, utgör kommunens självriskgräns med avvikelse från vad som nämnts tidigare en halv procent av det sammanlagda beloppet av kommunens kalkylerade skatteinkomst enligt 7 § lagen om statsandelar till kommunerna och den därpå grundade utjämningen. Vidare konstateras i bestämmelsen att om kommunerna huvudsakligen sköter räddningsväsendet tillsammans, bestäms självriskgränsen utgående från det sammanräknade beloppet av kalkylerade skatter och utjämningsposter. Självriskgränsen (1 %) är enligt nivån 2002 minst ca 24 euro/invånare och högst ca 44 euro/invånare. Under den tid som lagen om räddningsväsendet varit i kraft har kostnader som ett räddningsuppdrag medfört ersatts till kommunerna endast några gånger.

När det gäller ersättningar som betalas för räddningsuppdrag av statsmedel föreslås det att man övergår till ett system med understöd enligt prövning. Om ett räddningsuppdrag medför exceptionellt stora kostnader för det lokala räddningsväsendet kan det beviljas understöd enligt prövning inom gränserna för statsbudgeten. Genom understöd enligt prövning kan man bättre än för närvarande rikta in understöden på situationer där det lokala räddningsväsendet kan försättas i ekonomiska svårigheter efter ett räddningsuppdrag som medfört stora kostnader.

Räddningsområdenas omkostnader beräknas variera mellan ca 4 miljoner (Kajanalands räddningsområde) och 38 miljoner (Helsingfors räddningsområde) euro. Som sådana exceptionellt stora kostnader för ett räddningsuppdrag som avses i 1 mom. kan man anse t.ex. kostnader som överstiger 5 % av räddningsområdets omkostnader. Inom det beräknade variationsintervallet i fråga om omkostnader kan man således bevilja understöd för kostnader för ett räddningsuppdrag som överskrider 200 000 euro. I ersättnings-

systemet enligt lagen om räddningsväsendet ersätts extra kostnader som överstiger självriskgränsen, med vilka utöver de kostnader som föranleds av användning av kommunens normala beredskapsresurser avses kostnader som föranleds av räddningsverksamhet såsom ersättningar till andra kommuner för bistånd, ersättningar för handräckning, ersätt-

ningar för släckmedel och ersättningar för eventuell användning av luftfartyg. Utgångspunkten är att också det lokala räddningsväsendet skall beviljas understöd endast för kostnader för räddningsuppdrag som överskrider den s.k. normala beredskapen.

Räddningsområde	Uppskattande omkostnader milj. euro	Om ersättningströskeln 5 %, milj. euro
1. Helsingfors	37,7	1,89
2. Västra Nyland	19	0,95
3. Mellersta Nyland	17,3	0,87
4. Östra Nyland	5,4	0,27
5. Egentliga Finland	24	1,2
6. Centrala Tavastland	10,8	0,54
7. Östra Tavastland	11,4	0,57
8. Kymmenedalen	12,1	0,61
9. Södra Karelen	8,1	0,41
10. Södra Savolax	10,3	0,52
11. Mellersta Finland	13	0,65
12. Birkaland	29,1	1,46
13. Satakunta	14,1	0,71
14. Södra Österbotten	7,7	0,39
15. Österbotten	8,4	0,42
16. Mellersta Österbotten	6,7	0,34
17. Norra Savolax	14	0,7
18. Norra Karelen	10,8	0,54
19. Ådalarna	6,4	0,32
20. Kajanalad	4,4	0,22
21. Uleåborg-Nordöstra Österbotten	12,1	0,61
22. Lappland	12,1	0,61

Tabell, uppskattning av ersättningströskeln i fråga om räddningsuppdrag som vållat exceptionellt stora kostnader specificerad enligt räddningsområde.

Enligt 2 mom. kan kommunen fortfarande beviljas understöd för särskilt betungande kostnader som föranleds av åtgärder som vidtas inom befolkningsskyddet. Understöd kan enligt förslaget till bestämmelse också beviljas det lokala räddningsväsendet för samma ändamål. Båda parterna ansvarar i det nya systemet för åtgärder inom befolkningsskyddet som kan medföra kostnader på samma sätt som i det nuvarande systemet enligt lagen om räddningsväsendet.

I statsunderstödslagen (688/2001) före-

skrivs allmänt om den finansiering som beviljas ur statsbudgeten som statsunderstöd för att understöda en viss verksamhet eller ett visst projekt och om de förfaranden som iakttas i samband därmed. Avsikten är att statsunderstödslagen skall tillämpas på de statsunderstöd som avses i lagförslaget. Det föreslås att i 3 mom. skall i informativt syfte tas in en hänvisning till statsunderstödslagen.

78 §. *Skadestånd.* Bestämmelsen bibehålls.

79 §. *Arvode och ersättningar till den som förordnats att delta i räddningsuppgifter.* På

grund av ändringarna i systemet görs kommunens skyldighet till områdets skyldighet.

80 §. *Ersättning för olycksfall i samband med räddningsverksamhet och befolkningskydd.* Innehållet i bestämmelsen bibehålls i regel oförändrat. I lagförslaget har inte inkluderats den i lagen om räddningsväsendet ingående bestämmelsen om återbetalning av lön för sjukdomstid till arbetsgivaren, eftersom bestämmelsen i 80 § 1 mom. är tillräcklig för att säkerställa att arbetsgivaren, i de fall där denna på grund av olycksfall till arbetstagaren såsom förmån för sjuktid har betalt lön, förskott eller någon annan betalning, har rätt att direkt av försäkringsanstalten av det betalda beloppet återfå vad försäkringsanstalten skall betala till arbetstagaren i motsvarande skadeståndsrater för samma tid. Vidare har bestämmelsen i den nuvarande lagen om att ersättningsärenden som avses i 80 § behandlas "i första instans" av statskontoret utelämnats ur lagförslaget, eftersom om sökande av ändring bestäms i lagen om olycksfallsförsäkring. På grund av ändringarna i systemet görs kommunens skyldighet till områdets skyldighet.

13 kap. **Ändringssökande, tvångsmedel och straff**

81 §. *Ändringssökande.* I förslaget till bestämmelse ändras den kommunala räddningsmyndigheten enligt lagen om räddningsväsendet till räddningsmyndigheten. Föremål för ändringssökande är i allmänhet ett beslut som fattats av den lokala räddningsmyndigheten, i vissa fall också eventuellt beslut som fattats av en statlig räddningsmyndighet (38 § 2 mom.).

82 §. *Vite och hot om tvångsutförande.* Bestämmelsen motsvarar till sitt sakinnehåll bestämmelsen i lagen om räddningsväsendet. Till bestämmelsen har dock fogats en möjlighet att i anslutning till skyldigheten att tillhandahålla släckvatten enligt 47 § förelägga vite eller tillgripa hot om tvångsutförande, om kommunen försummar att ordna släckvatten enligt vad som föreskrivs om detta.

83 §. *Straff.* Den nuvarande bestämmelsen har utökats med ett hot om straff för åsidosättande av skyldigheterna i 32 § (byggnaders

utgångar) och 33 § (fastigheters räddningsvägar) i lagförslaget. För räddningsförseelse kan till böter dömas en ägare eller innehavare av en byggnad som inte har sett till att utgångarna och gångarna till dem hålls framkomliga och fria samt en person som förvarar föremål i utgångar eller i gångar på vinden, i källaren eller i förråd. Också den som är ansvarig för märkning av utgångarna och gångarna till dem kan dömas för försummelse av märkning och belysning. Ytterligare kan för räddningsförseelse till böter dömas en ägare eller innehavare av en fastighet som inte har sett till att räddningsvägarna hålls fria och att de är märkta på behörigt sätt. Också en person som parkerat på en räddningsväg eller placerat ett annat hinder på en räddningsväg kan straffas. Dessutom föreslås det att det skall bestämmas om ett nytt hot om straff för brott mot föreskrifter som räddningsledaren i enlighet med de befogenheter som avses i 45 § 1 mom. meddelar. Det är fråga om underlåtenhet att iaktta föreskrifter som räddningsledaren meddelar i en olycksituation. För räddningsförseelse kan straffas t.ex. en person som inte då situationen så kräver ställer till förfogande materiel, redskap eller utrustning som behövs för räddningsverksamheten. Krav på ibruktagande av materiel för en räddningsaktion som pågår kan endast göras då situationen inte annars kan kontrolleras. Det föreslås också att brott mot den bestämmelse som enligt förslaget skall flyttas till 21 § 2 mom. i lagförslaget skall omfattas av bestämmelsen om straff. Således kan man för räddningsförseelse bestraffas för förvaring av lättantändligt material eller andra lättantändliga föremål på vindar, i källare eller under eller i den omedelbara närheten av byggnader på ett sätt som innebär risk för att eldsvådor uppstår eller sprids. Det föreslås att överträdelse av förbudet i det föreslagna 24 § 4 mom. även skall omfattas av straffbestämmelsen.

84 §. *Domseftergift.* Bestämmelsen bibehålls.

14 kap. **Särskilda bestämmelser**

85 §. *Tystnadsplikt.* Bestämmelsen bibehålls.

86 §. *Skyldighet att lämna statistiska upp-*

gifter. Skyldigheten att lämna statistiska uppgifter överförs på det lokala räddningsväsendet och samtidigt preciseras bestämmelsen så att inrikesministeriet och länsstyrelserna för uppgörande av statistik kan tillställas även sekretessbelagda uppgifter, vid behov även genom teknisk anslutning.

87 §. *Undersökning av olyckor.* Enligt lagen om räddningsväsendet skall kommunens räddningsmyndighet bedöma orsaken till att en eldsvåda har uppstått. Den lokala räddningsmyndigheten skall vid behov utreda orsaken till eldsvådan. Syftet med ändringen är att göra förebyggandet av eldsvådor effektivare. Med hjälp av en mer omfattande utredning än enbart en bedömning kan räddningsväsendet få information som kan vara av betydelse vid förebyggandet av eldsvådor. Området beslutar själv om behovet av utredning. Bestämmelsen ändrar inte på praxis enligt vilken polisen undersöker orsaken till eldsvådan om det finns orsak att misstänka brott. Dessutom gäller om undersökningar som företas för att öka den allmänna säkerheten och förebygga olyckor vad som därom bestämts i lagen om undersökning av olyckor (373/1995).

88 §. *Handräckning av polisen.* Bestämmelsen bibehålls.

89 §. *Räddningsmyndigheternas uniformer och identitetskort.* Enligt lagen om räddningsväsendet utfärdas bestämmelser om räddningsmyndigheternas uniform och det identitetskort som är avsett som kännetecken för tjänsteställningen genom förordning. Enligt förslaget till bestämmelse skall bestämmelser om räddningsmyndigheternas skyldighet att använda uniform och identitetskort utfärdas i lag. Om detaljer gällande uniformen (bl.a. uniformens modell och beteckningar som anger tjänsteställning) utfärdas i fortsättningen bestämmelser genom förordning av ministeriet.

90 §. *Närmare bestämmelser.* I paragrafen inkluderas en sedvanlig bestämmelse om rätten att vid behov utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet.

91 §. *Ikraftträdelsebestämmelse.* I 1 mom. inkluderas en sedvanlig ikraftträdelsebestämmelse.

Genom räddningslagen ersätts lagen om räddningsväsendet, som därför enligt försla-

get i 2 mom. bör upphävas.

Det föreslås att bestämmelser om vissa arrangemang i anslutning till lagens ikraftträdande utfärdas i bestämmelsens 3 mom.

I 3 mom. 1 punkten bestäms om arrangemangen under övergångsskedet när det gäller nödcentralsverksamheten. Om nödcentralsverksamhet som upprätthålls av kommunerna bestäms i lagen om räddningsväsendet. I lagen om nödcentraler bestäms om statens nödcentralsverksamhet och om överförande av upprätthållandet av nödcentralsverksamheten från kommunerna till staten. Ansvaret för upprätthållandet av nödcentralsverksamheten överförs stegvis (områdesvis) från kommunerna till staten under åren 2001-2005. Om övergångsperioden för kommunala nödcentraler inkluderades i lagen om ändring av lagen om räddningsväsendet (158/2000) en övergångsbestämmelse enligt vilken "I fråga om de nödcentraler som med stöd av lagen om nödcentraler överförs till staten tillämpas 11 § 1 mom. samt 9 kap. och 66 § sådana de lyder när denna lag träder i kraft tills nödcentralsverksamheten i enlighet med 11 § 2 mom. lagen om nödcentraler börjar drivas av staten". Enligt 11 § 1 mom. lagen om räddningsväsendet indelas landet för organisering av larmverksamheten i larmkretsar, vilka fastställs av statsrådet, i 9 kap. bestämdes om nödcentralerna och deras uppgifter och i 66 § om larmdataregister. Det föreslås att en bestämmelse nu inkluderas i lagförslaget 3 mom. 1 punkt som till sitt sakinnehåll motsvarar de arrangemang för övergångsperioden i fråga om nödcentralsverksamheten som fastställs i 158/2000. Avsikten är att övergångsbestämmelsen även skall gälla den kommunala nödcentralsverksamheten inom huvudstadsregionen, vilken i samband med stiftandet av lagen om nödcentraler föll utanför nödcentralssystemet. I anslutning till denna proposition avläts en separat regeringsproposition om överföringen av ansvaret för nämnda kommunala nödcentralsverksamhet till staten.

I 3 mom. 2 punkten föreslås bestämmelser om övergångsarrangemang i fråga om behörighetskraven för sotare. Enligt ikraftträdelsebestämmelsen i lag 873/2000 anses en person som före den nya lagens ikraftträdande (den 1 november 2000) har varit anställd som

sotare hos en kommun eller en sotarföretagare minst fem år i en eller flera omgångar utan hinder av den nya bestämmelsen alltjämt behörig för en motsvarande uppgift. Det föreslås att en motsvarande bestämmelse som i lag 873/2000 utfärdas om övergångsperioden.

I 3 mom. 3 punkten inkluderas en bestämmelse om överföring av sotningsavtal från de enskilda kommunernas ansvar till det lokala räddningsväsendets ansvar när systemet inom räddningsväsendet ändras.

I 3 mom. 4 punkten inkluderas en bestämmelse om överföring av räddningsväsendets personregister från kommunerna till det lokala räddningsväsendet.

I 3 mom. 5 punkten föreslås det en övergångsperiod för uppgörandet av beslut om servicenivå, under vilken i tillämpliga delar tillämpas de nuvarande besluten om servicenivå.

Syftet med bestämmelsen i 3 mom. 6 punkten är att säkerställa att de ansvar inom räddningsväsendet som fastställts i olika författningar överförs från kommunerna och deras myndigheter till det lokala räddningsväsendet.

Syftet med bestämmelsen i 3 mom. 7 punkten är att säkerställa en tillräcklig övergångsperiod för revideringen av nödvändiga ministerieförordningar.

I 5 mom. inkluderas en sedvanlig bestämmelse om verkställighet.

1.2. Lag om ändring av 14 § lagen om tryckbärande anordningar

Enligt 14 § 1 mom. 2 punkten lagen om tryckbärande anordningar (869/1999) har tillsynsmyndigheten utan hinder av de sekretessbestämmelser som gäller utlämnande av uppgifter för övervakningen av att denna lag följs rätt att av arbetarskyddsmyndigheterna och brandmyndigheterna få uppgifter om skador i fråga om tryckbärande anordningar. Det föreslås att bestämmelsen ändras i fråga om benämningen på myndigheten så att den överensstämmer med systemet med det lokala räddningsväsendet.

1.3. Lag om ändring av 10 § lagen om förströelseanordningar

Enligt 10 § lagen om förströelseanordningar (164/1995) har brandmyndigheterna rätt att kontrollera att en förströelseanordning inte har placerats i strid med bestämmelserna. Det föreslås att bestämmelsen ändras i fråga om benämningen på myndigheten så att den överensstämmer med systemet med det lokala räddningsväsendet.

1.4. Lag om ändring av 8 § lagen om plantmaterial

Enligt 8 § lagen om plantmaterial (1205/1994) skall brandmyndigheterna på begäran av kontrollcentralen för växtproduktion eller en auktoriserad inspektör ge handräckning vid övervakningen av att denna lag samt de bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den iakttas. Det föreslås att bestämmelsen ändras i fråga om benämningen på myndigheten så att den överensstämmer med systemet med det lokala räddningsväsendet.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Att ersätta lagen om räddningsväsendet med räddningslagen förutsätter en ändring av förordningen om räddningsväsendet (857/1999) som utfärdats med stöd av lagen om räddningsväsendet och av vissa förordningar av inrikesministeriet så att de motsvarar den nya lagen om och det regionala systemet inom räddningsväsendet. Dessutom bör vissa andra förordningar som utfärdats med stöd av lagar som hänför sig till räddningsväsendet och som innehåller bestämmelser om uppgifterna för kommunen och dess myndigheter när det gäller räddningsväsendet ändras så att de motsvarar det nya systemet.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2004, då verksamheten på räddningsområdena enligt lagen om bildande av räddningsområden inleddes.

4. Lagstiftningsordning

Lagen om bildande räddningsområden utvidgar kommunernas skyldighet att samarbeta inom räddningsväsendet. Bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning, utövandet av kommunens högsta beslutanderätt, grunderna för ordnande av kommunens förvaltning och kommuninvå-

narnas rätt att delta skall utfärdas på lagnivå. Propositionen ingriper inte i det kommunala självstyre som skyddas genom grundlagen. Det föreslås att bestämmelser om grunderna för det lokala räddningsväsendet och om grunderna för kommunernas förvaltning och uppgifter utfärdas i lag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslagen***1.****Räddningslag**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

1) förhindrande av eldsvådor och andra olyckor, om inte något annat bestäms i någon annan lag eller i förordning,

2) räddningsverksamhet, varmed avses sådana skyndsamma åtgärder till följd av en olycka eller en hotande olycka som vidtas för att skydda och rädda människor, egendom och miljön samt för att begränsa skadorna och lindra följderna, och

3) befolkningsskydd, varmed i denna lag avses att människor och egendom skyddas och uppgifter som nämns i 2 punkten utförs under undantagsförhållanden som avses i 2 § beredskapslagen (1080/1991) och 1 § lagen om försvarstillstånd (1083/1991) samt att beredskap skapas för detta.

De funktioner som nämns i 1 mom. bildar ett verksamhetsområde som kallas räddningsväsendet.

Dessutom tillämpas de bestämmelser om räddningsväsendets uppgifter som ingår i lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg (300/1979), lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/1974), sjöräddningslagen (1145/2001), sjölagen (674/1994), luftfartslagen (281/1995) eller i någon annan lag.

Bestämmelser om särskilda befogenheter för räddningsväsendet under undantagsförhållanden ingår i beredskapslagen (1080/1991).

2 kap.

Ansvaret för räddningsväsendet

2 §

Inrikesministeriets och länsstyrelsens uppgifter

Inrikesministeriet skall leda räddningsväsendet och utöva tillsyn över räddningsväsendet samt över att dess tjänster finns att tillgå och över nivån på dessa tjänster, sköta räddningsväsendets riksomfattande förberedelser och organisering samt samordna de olika ministeriernas verksamhet inom räddningsväsendet.

Länsstyrelserna sköter inom länets område de uppgifter som nämns i 1 mom.

Delegationen för räddningsväsendet skall bistå inrikesministeriet vid planeringen, utvecklandet och uppföljningen av räddningsväsendet.

Närmare bestämmelser om inrikesministeriets och länsstyrelsens uppgifter inom räddningsväsendet samt om tillsättandet av delegationen för räddningsväsendet och om delegationens sammansättning meddelas vid behov genom förordning av statsrådet.

3 §

Det lokala räddningsväsendets uppgifter

Inom de områden som statsrådet fastställer (*det lokala räddningsväsendet*) ansvarar kommunerna i samråd för räddningsväsendet enligt det som föreskrivs i 4 § lagen om bildande av räddningsområden (1214/2001). Det lokala räddningsväsendet skall

1) med tanke på räddningsväsendets uppgifter upprätthålla ett system för räddningsväsendet,

2) sörja för upplysning och rådgivning inom räddningsväsendets område samt vara sakkunnig i frågor som gäller räddningsväsendet,

3) sörja för de åtgärder som räddningsmyndigheterna skall vidta för att förebygga olyckor och begränsa skadorna samt sörja för brandsyn,

4) sörja för de uppgifter som hör till räddningsverksamheten,

5) för sitt vidkommande sörja för de uppgifter som hör till befolkningskyddet och upprätthålla den beredskap som detta kräver,

6) samordna olika myndigheters och andra berörda instansers verksamhet inom räddningsväsendet, samt

7) för sitt vidkommande sörja för personalutbildningen inom räddningsväsendet.

Om uppgifterna för det lokala räddningsväsendet meddelas vid behov närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet.

4 §

Räddningsmyndigheter

Statliga räddningsmyndigheter är de tjänstemän som inrikesministeriet och länsstyrelsen förordnat till uppgiften.

Räddningsmyndigheter inom ett räddningsområde är dess högsta tjänsteinnehavare och övriga tjänsteinnehavare inom räddningsväsendet som området förordnar samt det lokala räddningsväsendets behöriga kollegiala organ.

5 §

Brandkårer

Inom ett räddningsområde skall det finnas ett räddningsverk som består av personal i huvudsyssla och vid behov även av personal i bisyssla. Dessutom kan systemet för det lokala räddningsväsendet omfatta frivilliga brandkårer, anstaltsbrandkårer och fabriksbrandkårer enligt vad det lokala räddningsväsendet har avtalat med dem.

6 §

Andra myndigheters uppgifter

Skyldiga att delta i räddningsverksamheten och befolkningskyddet enligt vad som bestäms om deras uppgifter i författningarna om respektive verksamhetsområde eller i övrig lagstiftning är vid sidan av räddningsmyndigheterna

1) Nödcentralverket,

2) polisen,

3) gränsbevakningsväsendet,

4) försvarsmakten,

5) social- och hälsovårdsministeriet, Folkhälsoinstitutet, Läkemedelsverket, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, Strålsäkerhetscentralen, Rättsskyddscentralen för hälsovården, Institutet för arbetshygien,

6) miljöministeriet, Finlands miljöcentral, de regionala miljöcentralerna,

7) jord- och skogsbruksministeriet, Forststyrelsen,

8) kommunikationsministeriet, Luftfartsverket, Meteorologiska institutet, Sjöfartsverket, Banförvaltningscentralen, Kommunikationsverket,

9) länsstyrelserna, samt

10) de ämbetsverk och inrättningar som ansvarar för kommunens olika verksamhetsområden.

Forststyrelsen är skyldig att lämna räddningsmyndigheterna experthjälp när det gäller att bekämpa skogsbränder och att på eget initiativ hålla sig beredd att i samråd med räddningsmyndigheterna förebygga och bekämpa skogsbränder på statsägd mark som den har i sin besittning.

Statliga och kommunala myndigheter och inrättningar skall dessutom på begäran ge räddningsmyndigheterna handräckning som hör till myndighetens eller inrättningens verksamhetsområde eller annars är förenlig med det.

Om deltagande och handräckning enligt 1 och 3 mom. meddelas vid behov närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet.

7 §

Frivilligarbete

Organisationer som är verksamma på räddningsväsendets område kan av räddningsmyndigheterna anförtros uppgifter inom utbildning, rådgivning och upplysning. Utöver det som i 5 § bestäms om avtalsbrandkårer kan frivilliga personer och organisationer anlitas för att bistå räddningsväsendet i dess uppgifter, dock inte i uppgifter som innebär avsevärd utövning av offentlig makt.

Om frivilligas deltagande i räddningsväsendet meddelas vid behov närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet.

8 §

Egen beredskap

De som äger eller innehar en byggnad eller som utövar industri- eller affärsverksamhet samt ämbetsverk, inrättningar och andra sammanslutningar är skyldiga att på ifrågasvarande plats och i sin övriga verksamhet förebygga uppkomsten av farliga situationer samt att ha beredskap att när fara hotar skydda människor, egendom och miljön och att vidta sådana räddningsåtgärder som de på egen hand förmår genomföra.

9 §

Planeringsskyldighet

Räddningsmyndigheterna samt andra i 6 § avsedda myndigheter och sammanslutningar som har uppgifter eller handräkningsuppgifter inom räddningsväsendet är skyldiga att i samråd göra upp behövliga planer för räddningsväsendet. Dessa myndigheter och sammanslutningar skall lämna räddningsmyndigheterna utredningar över de resurser som de har för räddningsverksamheten.

För de områden där det finns en i 3 § 5 punkten kärnenergilagen (990/1987) avsedd kärnanläggning eller en i förordningen om industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier (59/1999) särskilt definierad anläggning som medför risk för storolycka skall det lokala räddningsväsendet i samråd

med anläggningen i fråga göra upp en räddningsplan för den händelse att en olycka inträffar i anläggningen. När planen görs upp skall de invånare som riskerar att utsättas för fara höras, det skall sörjas för att information ges om planen och samarbete skall bedrivas i tillräcklig grad med myndigheterna i de egna och de angränsande områdena.

De som äger eller innehar en byggnad eller som utövar industri- eller affärsverksamhet samt ämbetsverk, inrättningar och andra sammanslutningar skall göra upp en säkerhetsplan för de åtgärder som avses i 8 § enligt vad som bestäms i förordning av statsrådet. Bestämmelser om innehållet i säkerhetsplanen meddelas vid behov genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av inrikesministeriet kan vid behov meddelas bestämmelser som preciserar planeringsskyldigheten enligt 1 och 2 mom.

3 kap.

Samarbete mellan räddningsområdena

10 §

Bistånd

Det lokala räddningsväsendet skall vid behov bistå ett annat räddningsområde i fråga om räddningsverksamhet och befolkningsskydd.

11 §

Larmanvisningar

Det lokala räddningsväsendet skall tillsammans med de angränsande områdena, de andra myndigheter som deltar i räddningsverksamheten, de myndigheter som ger handräkning samt nödcentralen göra upp anvisningar om att larma resurser som behövs för räddningsverksamheten samt om bistånd.

Larmanvisningarna skall avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket område dessa tillhör.

4 kap.

Räddningsväsendets servicenivå

12 §

Servicenivå

Räddningsväsendet skall ha en servicenivå som motsvarar olycksriskerna. När servicenivån bestäms skall också verksamheten under undantagsförhållanden beaktas.

Räddningsväsendet skall planeras och drivas så att förebyggandet av olyckor är ordnat och behövliga åtgärder vid olyckor och fara kan vidtas effektivt och utan dröjsmål.

13 §

Beslut om servicenivån

Det lokala räddningsväsendet beslutar om räddningsväsendets servicenivå efter att ha hört kommunerna. I beslutet skall utredas vilka risker som finns i området och vilka resurser som står till förfogande och anges servicenivån i fråga om förebyggandet av olyckor, räddningsverksamheten och befolkningsskyddet samt en plan för utvecklandet av dessa.

Beslutet skall utarbetas till att gälla under en viss tid.

Beslut om servicenivån skall tillställas länsstyrelsen. Är beslutet bristfälligt kan länsstyrelsen återsända dokumentet för komplettering.

Genom förordning av inrikesministeriet meddelas vid behov bestämmelser om innehållet i och formen hos beslutet om servicenivån.

14 §

Tillsyn över servicenivån

Länsstyrelsen skall utöva tillsyn över att räddningsväsendet håller en tillräcklig servicenivå. I detta syfte har länsstyrelsen rätt att få behövliga uppgifter och utredningar av det lokala räddningsväsendet.

Om servicen inom räddningsväsendet uppvisar avsevärda brister som inte avhjälpas

inom en tid som länsstyrelsen bestämmer, kan länsstyrelsen enligt 82 § meddela en förpliktelse att vidta åtgärder för att den servicenivå som lagen föreskriver skall uppnås.

5 kap.

Utbildning och behörighetsvillkor inom räddningsväsendet

15 §

Statens ansvar för utbildningen

Staten sköter yrkesutbildningen inom räddningsväsendet samt utbildningen av den ledande och specialiserade personalen inom befolkningsskyddet. Närmare bestämmelser om hur utbildningen ordnas ingår i lagen om Räddningsinstitutet (1165/1994) och förordningen om Räddningsinstitutet (1237/1994).

Inrikesministeriet kan också bemyndiga någon annan läroanstalt än Räddningsinstitutet att ge yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsområdet. I den undervisning som ges av en behörig läroanstalt iakttas Räddningsinstitutets studieplaner. Om studerandens rättsskydd, disciplin och ändringssökande i den behöriga läroanstalten gäller i tillämpliga delar vad som i lagen om Räddningsinstitutet (1165/1994) och förordningen om Räddningsinstitutet (1237/1994) bestäms om detta, dock så att om rättelseyrkanden som gäller antagning av studerande och behandling av bedömningen av studieprestationer vid en behörig läroanstalt bestäms särskilt genom förordning av statsrådet.

16 §

Andras ansvar för utbildningen

Det lokala räddningsväsendet skall se till att avtalsbrandkårernas personal och brandkårens personal i bisyssla har tillräcklig utbildning.

Det lokala räddningsväsendet leder den utbildning som syftar till skapande av egen beredskap hos företag och inrättningar. Dessutom skall det lokala räddningsväsendet ordna utbildning för den personal som har ansvar för skydd av bostadshus och inrättningar

samt för annan personal inom den befolkningsskyddsorganisation som det är skyldigt att inrätta än sådan som avses i 15 § 1 mom.

Varje myndighet, ämbetsverk och inrättning skall se till att reservera och utbilda den personal som den behöver för befolkningsskyddsuppgifter under undantagsförhållanden.

17 §

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

Av det manskap i huvudsyssla, det underbefäl och befäl som deltar i räddningsverksamheten inom ett räddningsområde krävs en sådan examen inom räddningsväsendet som uppfyller de krav som tjänsten eller uppgiften ställer.

Av den personal i bisyssla och den frivilliga personal som deltar i räddningsverksamheten krävs tillräcklig utbildning. Läroplanerna för de kurser som hör till utbildningskraven fastställs av Räddningsinstitutet.

Genom förordning av statsrådet bestäms vid behov närmare om de examina och den utbildning som avses i 1 och 2 mom.

18 §

Dispens

Inrikesministeriet kan av särskilda skäl bevilja dispens från de behörighetsvillkor för en tjänst eller en uppgift inom det lokala räddningsväsendet som bestäms i denna lag eller genom förordning av statsrådet.

6 kap.

Förebyggande av olyckor och begränsning av skador

19 §

Innehållet när det gäller förebyggande av olyckor och begränsning av skador

Som förebyggande av olyckor räknas ett allmänt förebyggande av olyckor och det anknytande samarbetet mellan myndigheter, en

säker användning av byggnader, myndighets-tillsyn, upplysning och rådgivning samt en varsam hantering av eld och brandfarliga ämnen och anordningar.

Som begränsning av skador räknas tekniska och andra förhandsarrangemang med vars hjälp eldsvådor kan upptäckas samt begränsas eller släckas.

20 §

Räddningsmyndigheternas uppgifter vid förebyggandet av olyckor

Räddningsmyndigheterna skall följa utvecklingen i fråga om olycksrisker och antalet olyckor samt deras orsaker, och utgående från de slutsatser som kan dras för sin del vidta åtgärder för förebyggande av olyckor och vid behov göra framställningar till andra myndigheter.

Målet för den upplysning och rådgivning som räddningsmyndigheterna skall sköta är att människor skall kunna identifiera olika faktorer som medför fara, kunna förebygga olyckor och handla rätt i olyckssituationer samt veta hur man förbereder sig för undantagsförhållanden.

I syfte att förebygga olyckor och upprätthålla säkerheten skall räddningsmyndigheterna samarbeta med andra myndigheter samt med sammanslutningar och invånare i området.

21 §

Byggnaders allmänna brandsäkerhet

Byggnader och konstruktioner samt deras omgivning skall planeras, byggas och hållas i skick så att risken för att en eldsvåda uppstår eller sprider sig är liten och så att räddningsverksamhet är möjlig om en olycka inträffar. I fråga om planering, byggande och underhåll gäller dessutom vad som bestäms om detta i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller i författningar som givits med stöd av den.

Lättantändligt material eller andra lättantändliga föremål får inte förvaras på vindar, i källare eller under eller i den omedelbara närheten av byggnader på ett sätt som inne-

bär risk för att eldsvådor uppstår eller sprids eller som försvårar släckningsarbetet.

22 §

Säkerhet i fråga om användning av byggnader och anordningar

Byggnadens ägare eller innehavare skall i fråga om allmänna lokaler och med hänsyn till alla de arrangemang som tjänar hela byggnaden samt innehavaren av en lägenhet i fråga om utrymmen i hans besittning se till att

1) släcknings-, räddnings- och bekämpningsmateriel, anordningar som underlättar släcknings- och räddningsarbetet, branddetektorer och larmanordningar samt övriga anordningar som röjer hotande fara, skyltar som anger utrymningsvägar och säkerhetsbe-teckningar samt skyddsrummens utrustning och anordningar om vilka föreskrivs av myndigheterna eller i bestämmelserna är funktionsdugliga och har underhållits och inspekterats på behörigt sätt,

2) eldstäder och rökkanaler har sotats samt att

3) ventilationskanaler och ventilationsanordningar har underhållits och rengjorts.

Genom förordning av inrikesministeriet kan meddelas närmare bestämmelser om

1) de tekniska detaljer och förfaringsätt som hänför sig till att hålla anordningar som avses i 1 mom. 1 punkten i funktionsdugligt skick, anordningar i fråga om vilka skall för-rättas en ibruktagnings- eller periodisk be-siktning eller som skall underhållas regelbundet samt om tidpunkten för servicen och besiktningen,

2) eldstäder och luftkanaler som skall sotas regelbundet samt om tidpunkten för och innehålllet av sotningsarbetet och om det intyg som utfärdas över sotningsarbetet, samt

3) ventilationskanaler och ventilationsanordningar, vilka av brandsäkerhetsskäl skall rengöras regelbundet samt om tidpunkten för och innehålllet av rengöringsarbetet och om det intyg som ges över rengöringsarbetet.

23 §

Aktsamhetsplikt

Eld samt lättantändliga och explosiva eller annars farliga ämnen skall hanteras varsamt och med iakttagande av tillräcklig försiktighet.

När ett reparationsarbete eller ett annat arbete medför avsevärd ökning av brandrisken eller risken för en annan olycka, skall tillräckliga försiktighetsåtgärder vidtas.

Var och en är skyldig att så långt han förmår se till att bestämmelserna om förebyggande av eldsvåda och andra olyckor och om trygghet av människors säkerhet iakttas där han har bestämmanderätt.

24 §

Att göra upp öppen eld

Lägereld eller annan öppen eld får inte göras upp i skog eller i närheten av skog, om förhållandena på grund av torka, vind eller av någon annan orsak är sådana att risken för skogsbrand är uppenbar.

På annans mark får öppen eld inte utan tvingande skäl göras upp utan lov.

På skogsmark får hyggesbränning även under torka utföras med iakttagande av särskild försiktighet och under tillsyn av en yrkesman inom skogsbranschen.

Den lokala räddningsmyndigheten kan för viss tid förbjuda uppgörandet av öppen eld eller någon annan verksamhet som kan medföra risk för eldsvåda inom räddningsväsendets område eller inom en del av det, om risken för eldsvåda är uppenbar. Allmän information om beslutet skall hållas tillgänglig inom förbudsområdet.

25 §

Anmälan om hygges- och halmbränning

Nödcentralen skall på förhand underrättas om hyggesbränning av skogsmark samt halmbränning.

26 §

Brandsäkerheten på torvproduktionsområden

Den som producerar torv skall i sin verksamhet fästa särskild uppmärksamhet vid förebyggande av eldsvåda. Torvupptagningen skall avbrytas när vinden eller andra orsaker medför uppenbar brandfara.

Genom förordning av inrikesministeriet kan vid behov meddelas bestämmelser som preciserar brandsäkerhetsarrangemangen på torvproduktionsområden.

27 §

Spaning efter skogsbränder och varning för skogsbrand

När risken för skogsbrand är uppenbar skall länsstyrelsen på glest bebodda områden ordna effektiv spaning efter skogsbränder.

Meteorologiska institutet skall utfärda varning för skogsbrand för områden där väderleken anses medföra uppenbar fara för skogsbrand. Meteorologiska institutet skall se till att information om varningen för skogsbrand sprids i nödvändig omfattning.

28 §

Allmän handlingsskyldighet

Var och en som märker eller får veta att en eldsvåda har brutit ut eller att någon annan olycka har inträffat eller är överhängande och som inte genast kan släcka branden eller avvärja faran är skyldig att utan dröjsmål underrätta dem som är i fara, göra nödanmälan samt efter förmåga vidta räddningsåtgärder.

29 §

Brandvarnare

Innehavaren av en lägenhet är skyldig att se till att bostaden förses med brandvarnare eller andra anordningar som så tidigt som möjligt upptäcker en begynnande eldsvåda och ger larm till dem som finns i bostaden.

I inkvarteringslokaler och vårdinrättningar har verksamhetsidkaren motsvarande skyl-

dighet som den som anges i 1 mom.

Genom förordning av inrikesministeriet kan närmare bestämmelser meddelas om tillräckligt antal anordningar enligt 1 och 2 mom., om lämplig placering av dem och om deras funktion.

30 §

Särskilda säkerhetskrav

Det kan bestämmas att till en plats där verksamheten eller förhållandena medför större risk än vanligt för brand eller människors säkerhet eller för miljön, kan den lokala räddningsmyndigheten av särskilda skäl bestämma att ändamålsenlig släckningsmateriel och annan utrustning som underlättar räddningsarbete skall skaffas, samt att på platsen i fråga skall vidtas även andra nödvändiga åtgärder för förebyggande av olyckor och skydd av människor och egendom vid olyckor.

31 §

Installation av räddningsväsendets anordningar

Ägaren och innehavaren av en byggnad eller konstruktion är skyldig att tillåta att de lokala räddningsmyndigheterna i byggnaden eller konstruktionen placerar anordningar som räddningsväsendet behöver. I fråga om placeringen av anordningarna tillämpas vad som i 161-163 § markanvändnings- och bygglagen (132/1999) bestäms om placeringen av samhällstekniska anordningar.

32 §

Byggnaders utgångar

Ägaren och innehavaren av en byggnad skall se till att utgångarna och gångarna till dem hålls framkomliga och fria.

Vid utgångarna samt i gångar på vindar, i källare eller i lagerutrymmen får inte förvaras några föremål alls.

Utgångarna och gångarna till dem skall vid behov märkas och lysas upp på lämpligt sätt. Om märkning och upplysning meddelas vid

behov närmare bestämmelser genom förordning av inrikesministeriet.

33 §

Fastigheters räddningsvägar

Ägaren och innehavaren av en fastighet skall se till att vägar eller andra förbindelser avsedda för utryckningsfordon (*räddningsvägar*) hålls körbara och fria och att de är märkta på lämpligt sätt.

Fordon får inte parkeras eller andra hinder placeras på räddningsvägar.

Genom förordning av inrikesministeriet meddelas bestämmelser om märkning av räddningsvägar.

7 kap.

Brandsyn

34 §

Brandsynens innehåll

Syftet med brandsyn är att förebygga faror som eldsvådor och andra olyckor medför för människor, egendom eller miljön.

Vid brandsyn skall kontrolleras att byggnaden eller konstruktionen, dess omgivning samt de övriga förhållandena på platsen är säkra samt att fastighetens ägare eller innehavare på föreskrivet sätt har beredskap att förebygga olyckor och avvärja skador och beredskap för befolkningsskydd.

I samband med brandsyn skall också fastighetens skyddsrum granskas samt kontrolleras att utrustningen i skyddsrummet fungerar.

I samband med brandsynen ges vid behov råd om hur eldsvådor och andra olyckor kan avvärjas.

Genom förordning av inrikesministeriet kan vid behov meddelas närmare bestämmelser om brandsynens innehåll.

35 §

Platser där brandsyn skall förrättas

Brandsyn skall förrättas

1) i bostadshus och på platser som med hänsyn till personsäkerheten och brandsäkerheten kan jämföras med bostadshus, med intervaller som bestäms i beslutet om servicenivån enligt 13 §,

2) på platser som bestäms genom förordning av statsrådet och på vilka riskerna för personsäkerheten och brandsäkerheten eller för miljön kan anses vara större än vanligt, årligen och vid behov oftare, samt

3) på platser som avses ovan i 2 punkten innan verksamheten på platsen inleds eller när den väsentligt ändras.

Vid behov förrättas efterbesiktningar genom vilka kontrolleras att föreskrifter som har meddelats vid brandsynen har iakttagits.

Av särskilda skäl kan brandsyn vid behov förrättas också vid andra tidpunkter.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte platser som försvarsmakten besitter, om dessa skall hemlighållas med hänsyn till rikets säkerhet och försvarsmakten har meddelat den lokala räddningsmyndigheten att den sköter brandsynen. Försvarsmakten svarar för brandsynen på dessa platser och om verksamheten i anslutning till brandsyner bestäms vid behov närmare genom förordning av försvarsministeriet.

36 §

Förrättande av brandsyn

Brandsyn får förrättas av den lokala räddningsmyndigheten.

Den som förrättar brandsyn skall ges tillträde till samtliga de lokaler som synen gäller. En representant för syneobjektet skall dessutom uppvisa de planer samt övriga handlingar och arrangemang som krävs i bestämmelserna.

Vid brandsyn skall det föras protokoll som tillräckligt väl specificerar syneobjektet, brandsynens förlopp, inspektörens viktigaste iakttagelser, den utredning som representanten för syneobjektet företer samt slutledningar och motiveringarna till dem. Protokollet

skall utan dröjsmål delges parterna.

37 §

Rätt att få uppgifter om byggnader

För brandsynerna har den lokala räddningsmyndigheten rätt att trots sekretessbestämmelser ur myndigheternas byggnadsregister få uppgifter om byggnader samt om deras ägare och innehavare samt att få förteckningar där uppgifterna är grupperade enligt område, byggnadstyp eller på annat sätt.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte platser som avses i 35 § 4 mom. Försvarsmakten skall ändå ge den lokala räddningsmyndigheten och nödcentralen de uppgifter om platsen som krävs för att ett räddningsuppdrag skall kunna utföras säkert och på lämpligt sätt.

38 §

Föreläggande att avhjälpa brister och avbrytande av verksamheten

Om det vid en brandsyn eller annars konstateras brister, skall det bestämmas att dessa skall avhjälpas. Kan en brist inte avhjälpas genast, skall en frist utsättas för detta.

Om en brist eller ett felaktigt förfarande som konstaterats i samband med brandsyn eller annars, medför omedelbar olycksrisk, får räddningsmyndigheten vid behov genast avbryta verksamheten och bestämma vilka åtgärder som det är nödvändigt att vidta för att förebygga olyckor. Beslutet skall iaktas omedelbart.

8 kap.

Sotning

39 §

Ordnande av sotning

Det lokala räddningsväsendet beslutar om ordnande av sotningstjänsterna i sitt område.

Det lokala räddningsväsendet kan

- 1) producera sotningstjänsterna själv,
- 2) skaffa sotningstjänsterna hos en privat tjänsteproducent, eller

3) tillåta att ägare eller innehavare av byggnader i området eller i en del av det ingår avtal om sotningen med en privat tjänsteproducent.

När det lokala räddningsväsendet ordnar sotningstjänsterna på det sätt som avses i 2 mom. 1 eller 2 punkten bestämmer det också sotningsavgiften.

Den lokala räddningsmyndigheten kan tillåta att ett enskilt objekt sotas av någon annan än en sotare.

40 §

Behörighet för sotare

Av dem som utövar sotaryrket, av deras anställda som självständigt utför sotningsarbete och av sotare i det lokala räddningsväsendets tjänst krävs yrkesexamen för sotare.

Om erkännande av yrkesbehörighet som hör till området för Europeiska gemenskapens lagstiftning bestäms genom förordning av statsrådet.

41 §

Underrättelse om fel

Konstaterar sotaren sådana fel eller brister i eldstäder och rökkanaler som kan medföra brandfara, skall han skriftligen underrätta den som representerar sotningsobjektet och den lokala räddningsmyndigheten om saken.

42 §

Sotningsförteckning

Den som utövar sotaryrket skall föra förteckning över de objekt som han har sotat och på begäran avgiftsfritt ge den lokala räddningsmyndigheten uppgifter ur förteckningen. Uppgifterna skall sparas tio år efter att en åtgärd vidtogs.

9 kap.

Räddningsverksamhet

43 §

Räddningsverksamhetens innehåll

Till räddningsverksamheten hör att ta emot nödmeddelanden, larma räddningsenheter och annan hjälp, varna befolkningen, avvärja hotande olyckor, skydda och rädda människor, miljö och egendom som hotas av fara, släcka eldsvådor samt avvärja och begränsa andra skador och sköta efterröjning och efterbevakning samt ledning, information, underhåll och andra stödfunktioner i anslutning till detta.

44 §

Ledning av räddningsverksamhet

Om inte något annat har avtalats skall räddningsledaren komma från det räddningsområde där olyckan eller faran har uppstått. Räddningsverksamheten leds av räddningsmyndigheten eller av någon annan som hör till den brandkår som avses i 5 §, till dess att räddningsmyndigheten övertar ledningen av verksamheten.

Av särskilda skäl har länsstyrelsen och inrikesministeriet rätt att ge order om räddningsverksamheten och att i fråga om räddningsledaren och hans verksamhetsområde bestämma något annat än det som föreskrivs i 1 mom.

Om myndigheter från flera verksamhetsområden deltar i räddningsverksamheten, är räddningsledaren i den situationen allmän ledare. Räddningsledaren kan till sin hjälp bilda en ledningsgrupp bestående av företrädare för andra myndigheter, inrättningar och frivilliga enheter som deltar i räddningsverksamheten. Räddningsledaren kan också tillkalla experter.

Utöver räddningsmyndigheterna utför även de andra personer som tjänstgör som ledare för räddningsverksamheten sina uppgifter under tjänsteansvar.

45 §

Räddningsledarens befogenheter

För släckning av en brand och förhindrande av att den sprider sig samt för avvärjande av andra olyckor och begränsande av skador har räddningsledaren, länsstyrelsen och inrikesministeriet, om situationen inte annars kan bemästras, rätt att

1) beordra människor att söka skydd samt evakuera människor och egendom,

2) vidta sådana nödvändiga åtgärder som kan medföra skada för fast eller lös egendom,

3) bestämma att byggnader, kommunikations- och dataförbindelser och redskap för dessa samt materiel, redskap och förnödenheter, livsmedel, bränsle och smörjmedel samt släckningsämnen som behövs för räddningsverksamheten ställs till förfogande, samt

4) vidta andra åtgärder som är nödvändiga för räddningsverksamheten.

Det får inte krävas att sådan i 1 mom. 3 punkten avsedd egendom som ägaren eller innehavaren samtidigt själv behöver för att avvärja en eldsvåda eller någon annan olycka skall överlåtas, om detta inte är nödvändigt för räddande av människoliv. Det lokala räddningsväsendet skall betala full ersättning för egendom som tas i bruk samt ersätta eventuella skador på egendomen.

46 §

Skyldighet att delta i räddningsverksamhet

Räddningsledaren har rätt att förordna en arbetsför person som befinner sig på en brand- eller olycksplats eller i dess närhet och som inte hindras av ett giltigt skäl att delta i räddningsverksamheten, om detta är nödvändigt för att en människa skall kunna räddas eller en olycka avvärjas. I motsvarande situation har en räddningsmyndighet, om situationen inte annars kan bemästras, rätt att förordna arbetsföra personer som uppehåller sig i den kommun där olyckan har inträffat att ofördröjligen infinna sig på brand- eller olycksplatsen och delta i räddningsverksamheten. En person har rätt att vägra att delta endast av giltigt skäl.

Vid olyckor och när fara hotar har rädd-

ningsledaren allmän bestämmanderätt också över andra brandkårer än de som avses i 5 §, dock så att en industribrandkår eller annan anstaltsbrandkår får anlitas endast om anstalts säkerhet inte därigenom äventyras.

Den som har förordnats att delta i räddningsverksamhet får inte lämna brand- eller olycksplatsen förrän räddningsledaren har gett honom lov att avlägsna sig.

47 §

Släckvatten

Kommunen sörjer inom sitt område för att släckvatten tillhandahålls för det lokala räddningsväsendets behov.

48 §

Efterröjning och efterbevakning

När brandkårens åtgärder inte längre behövs är den som äger eller innehar objektet skyldig att svara för efterröjning och efterbevakning efter en eldsvåda. Tidpunkten avgörs av räddningsledaren.

Om ägaren eller innehavaren av objektet inte kan nås eller inte svarar för efterröjningen och efterbevakningen, har räddningsledaren rätt att vidta nödvändiga åtgärder på ägarens eller innehavarens bekostnad.

49 §

Internationell räddningsverksamhet

Utöver det som har överenskommit mellan stater kan inrikesministeriet på begäran av en annan stat eller en internationell organisation besluta att genom räddningsväsendet ge bistånd till utlandet, när detta är motiverat för att skydda människor, miljön eller egendom. Inrikesministeriet kan vid behov begära bistånd från utlandet.

10 kap.

Befolkningsskydd

50 §

Befolkningsskyddsberedskap

I befolkningsskyddsförberedelserna under normala förhållanden skall ingå att göra upp planer och ge utbildning för undantagsförhållanden, bygga skyddskonstruktioner, upprätthålla lednings-, bevaknings- och larmsystem samt dataförbindelser och att skapa beredskap för evakuering, räddningsverksamhet, första hjälpen, försörjning av befolkningen samt röjning och rengöring.

51 §

Inspektion av beredskapen

Räddningsmyndigheterna kan förrätta inspektioner för att förvissa sig om att beredskapen inför storolyckor och inom befolkningsskyddet uppfyller lagens krav. Den som förrättar inspektionen har rätt att få tillträde till de lokaler som skall inspekteras, dock inte till bostäder eller platser som avses i 35 § 4 mom., samt att få uppgifter om planer och andra arrangemang som gäller beredskapen och som krävs i denna lag eller i en förordning av statsrådet eller ett ministerium vilken utfärdats med stöd av den.

52 §

Myndigheternas rätt att få uppgifter

Utän hinder av tystnadsplikten har räddningsmyndigheterna i syfte att hålla personal i beredskap för befolkningsskyddsuppgifter rätt att

1) få behövliga befolkningsdata av de myndigheter som avses i lagen om registerförvaltningen (166/1996),

2) av försvarsmakten avgiftsfritt få uppgift om en värnpliktig är befriad från krigstida tjänst, samt

3) av andra myndigheter och sammanslutningar i fråga om personer i deras tjänst som hålls i beredskap avgiftsfritt få uppgifter även

om ålder, utbildning, yrke och arbetsförmåga samt uppgifter om att personerna i fråga hålls i beredskap av myndigheten eller sammanlutningen för att säkerställa dess egen verksamhet under undantagsförhållanden.

För befolkningsskyddet har en räddningsmyndighet utan hinder av tystnadsplikten rätt att ur register som myndigheter förfogar över få uppgifter om byggnader, fastigheter och lokaler, deras ägare, innehavare och användningsändamål, individualiserade och grupperade på det sätt som behövs för befolkningsskyddet och dess förberedelser.

Räddningsmyndigheterna och kommunikationsministeriet har utan hinder av tystnadsplikten rätt att för evakuering och annat befolkningsskydd avgiftsfritt få uppgifter ur

1) fordonregistret enligt 3 § lagen om ett datasystem för vägtrafiken (819/1989) om fordonet och dess typ jämte identifieringsuppgifter och uppgifter om dess ägare och innehavare samt kontaktinformation om dem,

2) körkortsregistret enligt det lagrum som nämnts i 1 punkten om körkortsinnehavare jämte kontaktinformation om dem samt om förarbehörighet jämte körkortsklass, samt ur

3) fordonregistret enligt det lagrum som nämns i 1 punkten samt det informationshanteringssystem för vägtransportmateriel under kristider som baserar sig på de reserveringsuppgifter som myndigheterna framställt med tanke på undantagsförhållanden.

Rätten att få de uppgifter som avses ovan i denna paragraf gäller också uppgifter som lämnas genom teknisk anslutning eller annars i elektronisk form.

53 §

Skyldighet att delta i befolkningsskyddsutbildning

Inrikesministeriet och länsstyrelserna kan förordna ledningen och annan specialpersonal inom befolkningsskyddet att delta i befolkningsskyddsutbildning under högst tio dygn om året.

54 §

Kallelse till befolkningsskyddsutbildning

Inrikesministeriet och länsstyrelsen eller, på uppdrag av dessa, Räddningsinstitutet kallar skriftligen in de personer som förordnats att delta i befolkningsskyddsutbildning.

55 §

Befrielse från befolkningsskyddsutbildning

På ansökan av den som förordnats att delta i befolkningsskyddsutbildning kan den myndighet som utfärdat kallelsen bevilja personen i fråga uppskov eller befrielse från att delta i utbildningen på grund av kroppsskada, sjukdom eller av någon annan giltig orsak. Under utbildningens gång kan utbildningsanordnaren av ovan nämnda orsaker befria personen i fråga från att delta i utbildningen.

56 §

Hälsovård för dem som deltar i befolkningsskyddsutbildning

Den som förordnats att delta i befolkningsskyddsutbildning har under tiden för utbildningen rätt till avgiftsfri hälso- och sjukvård samt medicin, om personen i fråga under utbildningens gång insjuknar i en sjukdom som kräver vård. En studerande har också rätt till avgiftsfri ankomstgranskning som utförs av en läkare, om den studerande vid sin ankomst till utbildningen uppger sig vara sjuk eller på grund av sitt hälsotillstånd på annat sätt är oförmögen att delta i utbildningen, och utbildningsanordnaren inte anser sig kunna befria den studerande från att delta i utbildningen.

57 §

Ekonomiska förmåner för dem som deltar i befolkningsskyddsutbildning

De som enligt order deltar i befolkningsskyddsutbildning får av läroanstalten gratis logi samt reseersättning enligt tjänstekollektivavtalets bestämmelser om ersättning för

statstjänstemäns resekostnader.

Till andra än offentligt anställda arbetstagare som deltar i utbildning kan vid behov i stället för dagpenning enligt statens tjänstekollektivavtal betalas ersättning och dagpenning som motsvarar reservistlönen för värnpliktiga som har inkallats till reservens repetitionsövningar.

58 §

Befolkningsskyddsuppgifter i anslutning till anställningsförhållande

Befolkningsskyddsuppgifter som staten, en kommun, en samkommun eller ett annat offentligt samfund, ett ämbetsverk, en inrättning eller ett statligt affärsverk svarar för samt beredskap för sådana uppgifter hör till deras tjänsteinnehavares och befattningshavares tjänsteåligganden och till uppgifterna för personer i arbetsavtalsförhållande till dem. Detsamma gäller deltagande i utbildning som behövs för utförandet av dessa uppgifter.

59 §

Skyddsorter

För beredning och verkställighet av befolkningsskyddet kan inrikesministeriet föreskriva att ett bosättnings-, industri- eller trafikcentrum eller annat därmed jämförligt centrum skall vara skyddsort.

60 §

Skyldigheten att inrätta skyddsrum i samband med nybygge

Ägaren till en byggnad skall, när det är fråga om ett nybygge, i byggnaden eller dess närhet inrätta ett skyddsrum som kan bedömas vara tillräckligt stort för dem som bor eller annars uppehåller sig i byggnaden i enlighet med vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. Skyldigheten att inrätta skyddsrum gäller dock inte en tillfällig byggnad som är i användning högst fem år.

Skyddsrum skall inrättas för en byggnad eller byggnadsgrupp på samma tomt eller

byggnadsplats, om våningsytan är minst 600 m² och byggnaden eller byggnadsgruppen används som bostad eller arbetsplats.

När skyldigheten att inrätta skyddsrum för en nybyggnad bestäms, beaktas inte byggnader som redan finns på samma tomt eller byggnadsplats och för vilka ett skyddsrum finns eller byggnader från vilkas färdigställande vid den tidpunkt när bygglov söks har förflutit längre tid än fem år.

Den myndighet som beviljar bygglov kan tillåta att ett gemensamt skyddsrum inrättas för två eller flera byggnader, förutsatt att skyddsrummet inrättas inom fem år från det att den första byggnaden färdigställts.

61 §

Skyldigheten att inrätta skyddsrum i samband med ombyggnad eller reparation

Om det på en skyddsort i en färdig byggnad som saknar skyddsrum utförs en med nybygge jämfällbar ombyggnad eller reparation som gäller minst 1 000 m² våningsyta och förutsätter bygglov, och byggnaden därefter används som bostad eller arbetsplats, skall ett skyddsrum inrättas i samband med ombyggnaden eller reparationen, om detta är möjligt utan stora svårigheter och till rimliga kostnader.

Om användningsändamålet för en på en skyddsort belägen färdig byggnad vars våningsyta omfattar minst 1 000 m² och som inte används som bostad eller arbetsplats ändras så att bygglov eller åtgärdstillstånd krävs, och byggnaden därefter används som bostad eller arbetsplats, skall ett skyddsrum inrättas i samband med ändringsarbetet, om detta är möjligt utan stora svårigheter och till rimliga kostnader.

62 §

Undantag från skyldigheten att inrätta skyddsrum

Bestämmelserna i denna lag om skyldigheten att inrätta skyddsrum gäller inte skydd av gårdsbruksproduktion genom särskilda konstruktioner.

Produktionsbyggnader för gårdsbruk beak-

tas inte när skyldigheten att inrätta skyddsrum enligt denna lag bestäms.

63 §

Allmänna skyddsrum

Om de som bor på en skyddsart eller uppehåller sig där eller de som rör sig utomhus inte kan anses bli tillräckligt skyddade enligt bestämmelserna i detta kapitel och om deras säkerhet inte heller annars kan tryggas, skall kommunen inrätta behövliga skyddsrum för dem.

64 §

Ledningscentraler

Det lokala räddningsväsendet och kommunen skall ha en ledningscentral där verksamhet kan bedrivas under undantagsförhållanden.

65 §

Hur skyddsrum skall inrättas

Ett skyddsrum skall ge dem som uppehåller sig i skyddsrummet säkerhet mot eventuella verkningar av vapen. Om kraven på skyddsrummens storlek och konstruktion bestäms närmare genom förordning av statsrådet och om tekniska detaljer genom förordning av inrikesministeriet.

66 §

Beviljande av lättnader

Länsstyrelsen kan av synnerligen vägande skäl i enskilda fall bevilja befrielse från den lagstadgade skyldigheten att inrätta skyddsrum.

Den myndighet som beviljar bygglov kan medge undantag från krav som en förordning av statsrådet eller inrikesministeriet ställer på ett skyddsrum, om det finns grundad anledning till ett sådant undantag och detta inte väsentligt försämrar möjligheterna att få skydd.

67 §

Användning av skyddsrum och befolkningskyddsmateriel under normala förhållanden

Skyddsrum samt redskap och anordningar som är avsedda för befolkningsskyddet får användas för annan verksamhet om de utan dröjsmål kan ställas till befolkningsskyddets förfogande.

68 §

Styrning av befolkningsskyddsplaneringen

Genom förordning av inrikesministeriet kan föreskrifter meddelas om befolkningsskyddets personalstyrkor och materialmängder samt organisation.

Inrikesministeriet kan också meddela myndigheter och enskilda allmänna anvisningar om beredningen och verkställigheten av befolkningsskyddet samt om det samarbete detta förutsätter. Länsstyrelsen har motsvarande rätt inom länet.

11 kap.

Räddningsväsendets personregister

69 §

Åtgärdsregister

För uppföljning och utvecklande av räddningsväsendet samt för utredning av olyckor får den lokala räddningsmyndigheten föra ett personregister, i vilket får införas sådana uppgifter som registreras i nödcentralsdatasystemet enligt 7 § lagen om nödcentraler (157/2000) och som nödcentralen med stöd av 9 § lagen om nödcentraler har lämnat ut till räddningsväsendets ansvariga registerförare.

Utöver de uppgifter som avses i 1 mom. får i räddningsväsendets åtgärdsregister införas uppgifter som gäller

- 1) föremålet för åtgärden,
- 2) typen av olycka,
- 3) tekniska detaljer om olyckan samt dess förlopp,
- 4) de räddnings- och bekämpningsmetoder

som tillämpats i samband med åtgärden,

5) de personalresurser som använts för åtgärden,

6) fordon och annan materiel som använts i samband med åtgärden,

7) räddningsverksamhetens resultat,

8) de skador som olyckan föranlett, samt

9) orsakerna till olyckan.

Uppgifterna i registret får utan hinder av sekretessbestämmelserna utlämnas till en nödcentral, en räddningsmyndighet och till säkerhetsteknikcentralen för räddningsverksamhet eller tillsyn samt till andra myndigheter och forskningsinstitut för undersökning av olyckor eller vetenskaplig forskning vid behov även genom teknisk anslutning. Åtgärdsregistret får användas för statistikföring, förutsatt att inga personer kan identifieras i statistiken. I övrigt gäller i fråga om utlämnande av uppgifter vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Personuppgifter skall utplånas ur åtgärdsregistret när bevarandet av uppgifterna i det syfte som anges ovan inte längre kan anses motiverat, dock senast fem år från det att uppgifterna har mottagits. En känslig uppgift som avses i 11 § 3 eller 4 punkten personuppgiftslagen (523/1999) skall dock utplånas senast två år efter att den mottagits.

70 §

Befolkningsskyddets personregister

I syfte att upprätthålla en befolkningsskydds-enhet får en myndighet, en anstalt eller en sammanslutning som svarar för befolkningsskydds-uppgifter eller för att beredskap skapas för dessa inrätta ett personregister över de personer som hör till enheten eller reserverats för denna. I registret får utöver personens namn antecknas födelsetid, civilstånd, yrke, utbildning, adress och annan kontaktinformation samt uppgifter om körkort och körkortsklass och vårdnad om minderåriga.

Uppgifterna i ett personregister för befolkningsskyddet skall kontrolleras med minst fem års mellanrum efter det anteckningen gjorts eller kontrollerats eller också utplånas.

71 §

Befolkningsskyddets fastighetsregister

För befolkningsskyddet och förberedelser som gäller detta får den myndighet som svarar för verksamheten inrätta ett register över skyddsrummen samt över fastigheter, byggnader och lokaler i vilka evakuerade och förflyttad egendom kan inrymmas. I registret får införas uppgifter om vem som äger eller innehar lokalerna, i vilket skick dessa är samt deras nuvarande användning och antalet invånare. På motsvarande sätt får i registret införas uppgifter om byggnader i vilka produktionsanstalters, myndigheters och inrättningsanstalters driftsställen samt ledningscentraler och enheter temporärt kan inrymmas under undantagsförhållanden.

Vid inrättandet av register får användas uppgifter som utlämnats av den myndighet som svarar för registrering av fastigheter, byggnader och lokaler. Uppgifterna i ett register skall kontrolleras med fem års mellanrum efter det anteckningen gjorts eller kontrollerats eller också utplånas.

72 §

Övervakningsregister

För förrättande av brandsyn samt övervakning av driftssäkerheten hos byggnader och anordningar kan den lokala räddningsmyndigheten föra ett personregister i vilket antecknas uppgifter om övervakningsobjekten samt om deras ägare och innehavare. För inrättandet av registret får användas uppgifter som med stöd av 37 och 42 § och 52 § 2 mom. erhållits för tillsyn.

Uppgifterna i övervakningsregistret skall kontrolleras och onödiga uppgifter utplånas med bestämda intervaller i samband med att brandsyn förrättas, dock senast tio år efter det att föregående anteckning gjordes.

12 kap.

Finansiering av räddningsväsendet samt arvoden och ersättningar

73 §

Ansvar för räddningsväsendets kostnader

För räddningsväsendets kostnader svarar den som är skyldig att vidta en åtgärd eller sköta en uppgift eller sörja för åtgärden eller uppgiften, om inte något annat bestäms i denna lag.

74 §

Statens deltagande i upprätthållandet av beredskapen

Staten kan delta i upprätthållandet av räddningsväsendets beredskap genom att skaffa specialmateriel eller finansiera bestämd verksamhet, om det av någon särskild anledning är ändamålsenligt att materielen skaffas eller verksamheten finansieras av statens medel.

75 §

Ersättning för bistånd vid räddningsverksamhet

Om ett räddningsområde bistår ett annat område med materiel och manskap eller på något annat sätt, skall det mottagande området betala full ersättning om inte något annat avtalas.

Om eventuell ersättning för handräckning som ges enligt 6 § 3 mom. skall den som lämnar handräckningen avtala med räddningsmyndigheten.

76 §

Släckningskostnader för skogs- och terrängbränder

Om en skogs- eller terrängbrand har spritt sig till flera än ett räddningsområde, betalas släckningskostnaderna av det område där branden började, om inte något annat avtalas. De övriga områdena skall betala sin andel av

dessas kostnader i förhållande till den eldhärdade arealen eller enligt någon annan skälig grund.

77 §

Understöd enligt prövning

Om ett räddningsuppdrag har vållat det lokala räddningsväsendet exceptionellt stora kostnader, kan räddningsväsendet inom de gränser som anges i statsbudgeten beviljas understöd enligt prövning.

Om befolkningsskyddsåtgärder vållar en kommun eller det lokala räddningsväsendet särskilt betungande kostnader, kan de inom de gränser som anges i statsbudgeten beviljas understöd enligt prövning för dessa kostnader.

På i denna lag avsett statsunderstöd tillämpas vad som bestäms i statsunderstödslagen (688/2001).

78 §

Skadestånd

Beträffande skadestånd gäller i övrigt bestämmelserna i skadeståndslagen (412/1974).

79 §

Arvode och ersättningar till den som förordnats att delta i räddningsuppgifter

Till den som med stöd av 46 § har förordnats att delta i räddningsuppgifter betalar det lokala räddningsväsendet ett skäligt arvode.

För kläder, utrustning och arbetsredskap som har förstörts eller förkommit betalar det lokala räddningsväsendet ersättning till den som deltagit i räddningsverksamhet förutsatt att skadeanmälan så snart som möjligt har gjorts till räddningsledaren. Ersättning skall sökas skriftligen hos det lokala räddningsväsendet inom tre månader efter det skadan inträffade.

80 §

Ersättning för olycksfall i samband med räddningsverksamhet och befolkningskydd

För olycksfall eller yrkessjukdom som drabbat en person i räddningsverksamhet eller befolkningskyddsuppgifter betalas ersättning av statens medel enligt samma grunder som för olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom, till den del som den skadade inte har rätt till en minst lika stor ersättning enligt någon annan lag, till den som

1) med stöd av 46 § har förordnats att bistå vid räddningsverksamhet,

2) med stöd av 53 § har förordnats att delta i befolkningskyddsutbildning,

3) hör till det lokala räddningsväsendets avtalsbrandkår men inte är berättigad till ersättningar enligt 1 § lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), eller

4) hör till en industri- eller anstaltsbrandkår som inte är områdets avtalsbrandkår, när olyckan har inträffat då brandkåren har deltagit i räddningsverksamhet utanför anstalten.

Till den som hör till en lokal avtalsbrandkår och som avses i 1 mom. 3 punkten betalas ersättning av statens medel också för ett olycksfall som har inträffat i samband med utbildning inom brandkåren, vård av fastigheter och utrustning eller sjuktransport.

Ett ärende som gäller betalning av ersättning av statens medel med stöd av denna paragraf behandlas av statskontoret.

13 kap.

Ändringssökande, tvångsmedel och straff

81 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som en statlig myndighet har fattat med stöd av denna lag söks genom besvär i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996). Också beslut som en räddningsmyndighet har fattat med stöd av 30 §, 38 §, 45 § 2 mom. eller 80 § samt beslut som räddningsledaren har fattat med stöd av 48 § 2 mom. överklagas i den ordning

som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat, skall ett förvaltningsbeslut trots besvär iakttas omedelbart.

Ändring i beslut som bygglovsmyndigheten fattar med stöd av denna lag söks på det sätt som bestäms i markanvändnings- och bygglagen (132/1999).

82 §

Vite och hot om tvångsutförande

Om någon vidtar åtgärder i strid med bestämmelserna i 9, 14, 22, 29, 30, 38, 42, 47, 60, 63 eller 64 § eller med bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dem eller försummar skyldigheter som grundar sig på dem, kan räddningsmyndigheten genom sitt beslut ålägga den försumlige att inom en viss tid rätta till vad som har gjorts eller försummats. Ett förbud eller en föreskrift som meddelats av en myndighet kan förenas med vite eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad.

När ett ärende enligt denna lag gäller vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande, iakttas i övrigt bestämmelserna i viteslagen (1113/1990).

83 §

Straff

Den som

1) åsidosätter skyldigheter enligt 21 § 2 mom., 22 § 1 mom., 23, 25, 26, 28, 29, 30, 32, 33 eller 38 §, 45 § 1 mom. eller 46 § 1 mom. eller enligt bestämmelser som meddelas med stöd av nämnda lagrum eller annars handlar i strid med en skyldighet som föreskrivs i nämnda lagrum eller i bestämmelser som har meddelats med stöd av dem, eller

2) bryter mot förbuden i 24 § eller 46 § 3 mom., skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för räddningsförseelse dömas till böter.

Den som åsidosätter sin skyldighet att delta i utbildning enligt 53 § skall, om inte stängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för befolkningskyddsförseel-

se dömas till böter.

84 §

Domseftergift

När någon har brutit mot ett förbud som har meddelats med stöd av denna lag och förstärkts med vite, kan domstolen avstå från att döma honom till straff för samma gärning.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

85 §

Tystnadsplikt

Den som hör till räddningsväsendets personal eller deltar i räddningsverksamhet får inte på ett sätt som inte hör till räddningsväsendet utnyttja eller olovligen för andra röja omständigheter som han har fått kännedom om vid skötseln av uppgifterna och beträffande vilka genom lag har föreskrivits eller med stöd av lag bestämts att de skall hållas hemliga, eller som gäller en enskild persons affärs- eller yrkeshemlighet, ekonomiska ställning, personliga förhållanden eller hälsotillstånd.

Om röjande av sekretessbelagda uppgifter för en myndighet eller ett organ som sköter ett offentligt uppdrag föreskrivs genom lag. Trots tystnadsplikten får i enskilda fall sådana uppgifter röjas som är nödvändiga för att skydda liv eller hälsa eller avvärja betydande skador på miljön eller egendom.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt denna paragraf döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen.

86 §

Skyldighet att lämna statistiska uppgifter

Den lokala räddningsmyndigheten skall tillställa inrikesministeriet och länsstyrelsen de uppgifter om räddningsväsendets prestationer, resurser, arrangemang och andra beredskapsåtgärder samt de uppgifter ur åtgärdsregistret som behövs för uppgörande av statistik. Uppgifterna kan vid behov lämnas ut genom teknisk anslutning och de kan även innehålla sekretessbelagda uppgifter.

Genom förordning av inrikesministeriet kan vid behov meddelas närmare bestämmelser om lämnandet av statistiska uppgifter.

87 §

Undersökning av olyckor

Den lokala räddningsmyndigheten skall bedöma och vid behov också undersöka orsaken till en eldsvåda. Om det finns skäl att misstänka att en eldsvåda eller någon annan olycka har orsakats uppsåtligen eller av oaktsamhet, skall räddningsmyndigheten anmäla saken till polisen.

Inrikesministeriet kan bestämma att en särskild undersökning skall verkställas för undersökning av en eldsvåda eller annan olycka.

Den som utför undersökningen har rätt att få tillträde till olycksplatsen, av företrädaren för denna få handlingar och av räddningsmyndigheterna uppgifter som behövs för undersökningen samt att ta prover på olycksplatsen. En lokal räddningsmyndighet som utreder orsaken till en eldsvåda har motsvarande rättighet.

88 §

Handräckning av polisen

Polisen är skyldig att ge sådan handräckning som behövs för utförande av inspektion eller syn enligt 36 och 51 § och för förhindrande av en sådan olycksrisk som avses i 38 § 2 mom.

89 §

Räddningsmyndigheternas uniformer och identitetskort

Räddningsmyndigheterna skall i sina tjänsteuppdrag bära uniform, om inte tjänsteuppdragets art eller natur förutsätter något annat.

Räddningsmyndigheterna skall i sina tjänsteuppdrag bära ett identitetskort som anger tjänsteställningen.

Genom förordning av inrikesministeriet meddelas närmare bestämmelser om räddningsmyndigheternas uniformer och om de anknytande beteckningar som anger tjänsteställning samt om räddningsmyndigheternas identitetskort, som är avsedda att ange tjänsteställning.

90 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

91 §

Ikraftträdelsebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 200 .
Genom denna lag upphävs lagen den 30 april 1999 om räddningsväsendet (561/1999) jämte ändringar.

När denna lag träder i kraft iakttas dessutom följande:

1) tills nödcentralsverksamheten överförs på staten skall kommunerna driva en nödcentral i de larmkretsar som avses i 11 § 1 mom. i den upphävda lagen om räddningsväsendet (561/1999). I fråga om de nödcentraler som drivs av kommunerna samt behörighetskraven för personalen vid dem och dispenser

som hänför sig till dessa behörighetskrav gäller tills verksamheten överförs på staten det som bestäms i lagen om räddningsväsendet eller med stöd av den,

2) utan hinder av 40 § i denna lag anses en person som före den 1 november 2000 har varit anställd som sotare hos en kommun eller en sotarföretagare minst fem år i en eller flera omgångar alljämt behörig för en motsvarande uppgift,

3) ansvaret för ett avtal om ordnande av sotningstjänsterna som kommunen har ingått med stöd av 38 § i den upphävda lagen om räddningsväsendet övergår på det lokala räddningsväsendet, om inte sotaren innan denna lag träder i kraft kräver att avtalet skall sägas upp,

4) uppgifterna i räddningsväsendets personregister som kommunerna för och som avses i 12 kap. i den upphävda lagen om räddningsväsendet överförs till de lokala räddningsväsendenas personregister,

5) besluten om servicenivån enligt 13 § skall vara klara senast ett år efter att denna lag har trätt i kraft,

6) på det som i andra lagar och i förordningar av statsrådet eller ett ministerium föreskrivs om kommunala brandkårer, kommunernas brandchefer och kommunernas brand- eller räddningsmyndigheter tillämpas i stället bestämmelserna i denna lag om det lokala räddningsväsendet och dess motsvarande organ och tjänsteinnehavare,

7) förordningar av inrikesministeriet som har utfärdats med stöd av den upphävda lagen om räddningsväsendet gäller fortfarande till dess att den utsatta giltighetstiden för dem går ut eller till dess att inrikesministeriet upphäver dem, dock högst tre år efter att denna lag har trätt i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.**Lag****om ändring av 14 § lagen om tryckbärande anordningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 augusti 1999 om tryckbärande anordningar (869/1999) 14 § 1 mom.
som följer:

14 §

Utan hinder av de sekretessbestämmelser som gäller utlämnande av uppgifter har tillsynsmyndigheten för övervakningen av att denna lag följs rätt att

1) av tullmyndigheterna få namnet på importören av en tryckbärande anordning samt uppgifter som gäller den tryckbärande anordningens typ, mängd och tidpunkt för importen vid import från ett område utanför Eu

ropeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2) av arbetarskyddsmyndigheterna och räddningsmyndigheterna få uppgifter om skador i fråga om tryckbärande anordningar,

3) få uppgifter om tryckbärande anordningar samt delar och material till sådana av ägare, innehavare, tillverkare, den som bedriver installations- och reparationsverksamhet, importör, försäljare och lagerhållare samt av besiktningsorgan.

Denna lag träder i kraft den _____ 200 .

3.**Lag****om ändring av 10 § lagen om förströelseanordningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 10 februari 1995 om förströelseanordningar (164/1995) 10 § 2 mom. som
 följer:

10 §	2 punkten.	
-----	-----	-----
Den lokala räddningsmyndigheten har rätt att förrätta en besiktning som avses i 1 mom.	Denna lag träder i kraft den	200 .

4.**Lag****om ändring av 8 § lagen om plantmaterial**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 16 december 1994 om plantmaterial (1205/1994) 8 § 3 mom., sådant det
 lyder i lag 727/2000, som följer:

8 §	terna handräckning vid utförandet av uppgif- ter enligt denna lag eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.	
-----	-----	-----
Polis-, tull- och räddningsmyndigheterna är skyldiga att på begäran av tillsynsmyndighe- terna enligt denna lag ge tillsynsmyndighe-	Denna lag träder i kraft den	200 .

Helsingfors den 18 oktober 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Kimmo Sasi*

2.

Lag**om ändring av 14 § lagen om tryckbärande anordningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 augusti 1999 om tryckbärande anordningar (869/1999) 14 § 1 mom.
som följer:

Gällande lydelse

14 §

Utan hinder av de sekretessbestämmelser som gäller utlämnande av uppgifter har tillsynsmyndigheten för övervakningen av att denna lag följs rätt att

1) av tullmyndigheterna få namnet på importören av en tryckbärande anordning samt uppgifter som gäller den tryckbärande anordningens typ, mängd och tidpunkt för importen vid import från ett område utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2) av arbetarskyddsmyndigheterna och brandmyndigheterna få uppgifter om skador i fråga om tryckbärande anordningar,

3) få uppgifter om tryckbärande anordningar samt delar och material till sådana av ägare, innehavare, tillverkare, den som bedriver installations- och reparationsverksamhet, importör, försäljare och lagerhållare samt av besiktningsorgan.

Föreslagen lydelse

14 §

Utan hinder av de sekretessbestämmelser som gäller utlämnande av uppgifter har tillsynsmyndigheten för övervakningen av att denna lag följs rätt att

1) av tullmyndigheterna få namnet på importören av en tryckbärande anordning samt uppgifter som gäller den tryckbärande anordningens typ, mängd och tidpunkt för importen vid import från ett område utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2) av arbetarskyddsmyndigheterna och *räddningsmyndigheterna* få uppgifter om skador i fråga om tryckbärande anordningar,

3) få uppgifter om tryckbärande anordningar samt delar och material till sådana av ägare, innehavare, tillverkare, den som bedriver installations- och reparationsverksamhet, importör, försäljare och lagerhållare samt av besiktningsorgan.

Denna lag träder i kraft den 200 .

3.

Lag**om ändring av 10 § lagen om förströelseanordningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 10 februari 1995 om förströelseanordningar (164/1995) 10 § 2 mom. som
följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Polisen har rätt att kontrollera att

- 1) videospel och andra programspel som används med hjälp av en förströelseanordning inte strider mot 2 §, och att
- 2) en förströelseanordning inte har placerats i strid med bestämmelserna.

Brandmyndigheten har rätt att förrätta en besiktning som avses i 1 mom. 2 punkten.

Den lokala räddningsmyndigheten har rätt att förrätta en besiktning som avses i 1 mom. 2 punkten.

Denna lag träder i kraft den *200 .*

4.

Lag**om ändring av 8 § lagen om plantmaterial**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 16 december 1994 om plantmaterial (1205/1994) 8 § 3 mom., sådant det
lyder i lag 727/2000, som följer:

Gällande lydelse

8 §

Polis-, tull- och brandmyndigheterna är skyldiga att på begäran av tillsynsmyndigheterna enligt denna lag ge tillsynsmyndigheterna handräckning vid utförandet av uppgifter enligt denna lag eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Föreslagen lydelse

8 §

Inspektionsrätt

Polis-, tull- och *räddningsmyndigheterna* är skyldiga att på begäran av tillsynsmyndigheterna enligt denna lag ge tillsynsmyndigheterna handräckning vid utförandet av uppgifter enligt denna lag eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Denna lag träder i kraft den 200 .